

EVALUERING

Testtiltak
i Olafiagangen
Sommer og høst 2021

© Norconsult og Byantropologene AS

Rapporten er laget av Norconsult og Byantropologene AS på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo kommune.

Alle bilder og figurer er egenprodusert, med mindre annet er oppgitt.

Kartillustrasjonene bygger på laserinnmåling mottatt fra Bymiljøetaten.

15. desember 2021

norconsult.no

byantropologene.no

INNHOOLD

SAMMENDRAG	6
oppsummering av hovedfunn	6
Olafiagangen	7
Testanlegget	8
1 – INNLEDNING	9
Oppbygging av rapporten	9
Bakgrunn	10
Målet med testanlegget	10
Supergrønland	10
Metodisk tilnærming	10
Målgruppe og evalueringsspørsmål	11
Aktører vi har snakket med	12
Oversikt over hvilke aktører som hører til hvor	14
Aktørenes rolle i Olafiagangen gjennom testperioden	14
2 – DET FYSISKE ROMMET	15
Olafiagangen i en større sammenheng	15
Grønland	15
Olafiagangen som både et byrom og et nabolag	15
Hvordan ser byrommet ut i dag?	16
Avgrensing	16
Blågrønn struktur	18
Barrierer og inaktive fasader	19
Sol/skygge og byrommets skala	20
Målpunkter	21
Trafikk	21
3 – EVALUERING AV TESTANLEGGET SOMMEREN OG HØSTEN 2021	22
Tanken bak anlegget	22
Hvem har gjort hva?	22
Hvordan har testanlegget fungert?	22

Materialbruk og fargevalg	22
Utlånsbod	24
Sitteplasser	27
Sykkelbane.....	30
Ballbinger.....	31
Bordtennis.....	32
Beplantning	33
Lys	34
Diktplansjer	34
Andre ting – hva savner brukerne?	35
Fuglesituasjonen	36
Salg av rusmidler.....	40
Hvordan testanlegget har påvirket dopsalg og selgerne	41
Drift	43
4 – EVALUERING AV TILSTEDEVÆRELSE	45
Ungdom i jobb.....	46
Ulemper med ungdom i jobb	47
5 – INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON OM TILTAKENE TIL OMGIVELSENE	49
Kommunikasjon med publikum om hva som skal skje	49
Oppsøkende rekruttering.....	51
6 – AVSLUTNING	52
REFERANSELISTE	54

SAMMENDRAG

I dette prosjektet har vi evaluert testanlegget som har preget Olafiagangen sommeren og høsten 2021. Gjennom å snakke med mennesker som på ulike vis er tilknyttet området, har vi undersøkt effekten av anleggets ulike tiltak og aktiviteter. Hensikten har vært å se på sammenhengen mellom de fysiske installasjonene og de sosiale tiltakene, og hvordan det har påvirket bruken av anlegget og byrommet i testperioden.

I evalueringen skiller vi mellom testanlegget i Olafiagangen og byrommet Olafiagangen, der sistnevnte danner rammen rundt anlegget. Byrommet Olafiagangen legger fysiske, sosiale og kulturelle premisser for bruken av anlegget. Disse premissene beskrives nærmere i rapporten, og må ses på som rammevilkår som har preget opplevelsen av området før testanlegget kom på plass, og som vil være viktige å ta med i betraktning i det videre arbeidet frem mot det permanente "Supergrønland".

OPPSUMMERING AV HOVEDFUNN

Vi ønsker med denne evalueringen å vise at de midlertidige tiltakene i all hovedsak har vært gode. De aller fleste vi har snakket med er fornøyd med at det skjer noe, og at barn og unge prioriteres i områdeutviklingen. Olafiagangen er et belastet område, og mange opplever det som et forsømt og nedslitt byrom som er tatt over av ungdommer som selger ulovlige rusmidler. Folk har imidlertid merket en tydelig endring i stedets dynamikk, hvor rusmiljøet har tatt mindre plass enn tidligere. Ungdommene som selger rusmidler oppholder seg fortsatt der, men holder seg på en armlengdes avstand så lenge det er barn til stede på området.

Folk vi har snakket med har vært positive til både belysning, beplantning, sitteplasser og aktivitetstilbud. Anlegget har blitt godt bevart gjennom sommeren, og bærer lite preg av hærverk. Forsøpling og skitt er imidlertid en stor utfordring som gjør deler av anlegget mindre attraktivt. En utbredt kultur for mating av duer og måker fører med seg fjær og fugleskitt, som gjør mange av sitteplassene lite innbydende. Det viser seg at hyppigheten og rutinene for vedlikehold ikke har levd opp til områdets og anleggets behov. I tillegg har det fysiske byrommet noen utfordringer som er avgjørende for opplevelsen og bruken av byrommet, og som testanlegget må ses i sammenheng med. Det gjelder særlig omfanget av lite aktive fasader, barrierer og skyggevirkningen av Nylandsbrua.

En av de viktigste spørsmålene underveis har vært hvorvidt anlegget alene har stimulert til egenorganisert eller frivillig aktivitet, eller om anlegget har vært avhengig av organisert, kommunalt tjenestetilbud for å skape ønsket aktivitet i byrommet. Svaret på det spørsmålet er entydig: Blant de viktigste suksessfaktorene for testanlegget har utvilsomt vært *organisert aktivitet* og *synlig tilstedeværelse*. Bydelens tilstedeværelse, gjennom daglig bemanning, utleie av utstyr og oppfølging av lek, har vært avgjørende for tiltakets suksess og for folks opplevelse

av en positiv utvikling i området. Evalueringen viser at dette har vært av større betydning for suksessen enn utformingen i seg selv. I de tidsrommene det har vært ansvarlige til stede på aktivitetene, har byrommet endret karakter til det bedre. Området har vært preget av lek og moro, og folk har følt seg tryggere enn tidligere. Anlegget har invitert publikum inn på en annen måte enn før, og flere forbipasserende har benyttet seg av de mange benkene som er del av anlegget.

Det er imidlertid viktig å understreke at de strukturelle utfordringene i byrommet, og i området for øvrig, ikke løses med et anlegg for barn og unge. Rus og kriminalitet forsvinner ikke fra området selv om dynamikken endrer seg noen timer på dagtid. Selv om vi i denne evalueringen har sommerens/høstens testanlegg i fokus, vil slike strukturelle utfordringer være viktige rammevilkår for den videre planleggingen rundt det fremtidige anlegget.

Fra åpningsdagen for testanlegget i juni 2021. Foto: Heidi Furre

Olafiagangen

For å forstå testanleggets funksjon og målsetting, må man forstå byrommet Olafiagangen og dets *stedsidentitet*. Det fysiske og sosiale rommet har stor innvirkning på hvordan folk opplever og bruker testanlegget, og vil dermed være viktig å ta høyde for i planleggingen av det permanente anlegget. Olafiagangens stedsidentitet er kompleks og sammensatt, og har endret seg gjennom de siste års bruk:

- Det er mange mennesker som har interesser i området. Stedet betyr ulike ting for ulike mennesker.

- Mange anser byrommet som forsømt over tid. Mangel på omsorg og planlegging har gitt området et dårlig rykte.
- Det har ikke vært ansett som et trygt eller attraktivt oppholdssted, men et transittområde til og fra kollektivtransport, i tillegg til et sted for kjøp og salg av rusmidler.
- Olafiagangen må anses *både* som et byrom og som et nærområde.
- Dette, i tillegg til manglende tilrettelegging og det dårlige ryktet, gjør at stedet har en mer diffus identitet enn andre omkringliggende områder.

Testanlegget

- Det midlertidige anlegget lykkes langt på vei med å omskrive fortellingen om Olafiagangen som et forsømt og utrygt sted.
- Mange er positive til at det nå skjer noe, og at barn og unge prioriteres i områdeutviklingen.
- Anleggets fremste suksessfaktor har vært tilstedeværelse gjennom organisert aktivitet.
- En helhetlig driftsmodell, som tar høyde for løpende kostnader knyttet til bemanning, renhold og vedlikehold, er avgjørende for suksessen til det permanente "Supergrønland".
 - En slik modell bør også bygge på samarbeid mellom relevante naboaktører og det offentlige.
- Publikum og naboer må informeres i forkant og underveis, for å skape lokalt eierskap til utviklingen av stedet.

Gjennom tung tilstedeværelse, samt kommunikasjon med (og involvering av) naboaktører, vil det fremtidige Supergrønland lykkes med å skape en ny, samlende historie om Olafiagangen.

Ungdom fra FRIGO lærer barn å sykle. Foto: Heidi Furre

1 – INNLEDNING

OPPBYGGING AV RAPPORTEN

Denne rapporten skal primært undersøke folks opplevelse av det konkrete testanlegget og de tilhørende aktivitetene som har preget Olafiagangen gjennom sommeren og tidlig høst 2021. De subjektive opplevelsene vi har fått ta del i, danner til sammen med våre egne observasjoner bildet vi presenterer av testanlegget.

I dette innledende kapittelet vil vi fortelle litt om bakgrunnen for evalueringen, samt metode og målgruppe.

Selv om testanlegget er vårt hovedanliggende i denne rapporten, er det nødt til å forstås i sammenheng med omstendighetene rundt. Testanlegget ligger i et av Oslos kanskje mest utfordrende byrom. Utfordringsbildet er svært sammensatt, og byrommets karakter og kvaliteter har bit for bit kommet til syne gjennom våre mange samtaler og observasjoner.

For å respektere denne kompleksiteten, og for fullt ut å forstå stedet fra alle de ulike innfallsvinklene, vil vi i kapittel 2 se Olafiagangen i sammenheng med omkringliggende områder. Hensikten er å forstå hva Olafiagangen er for folk i området, og ikke minst hva stedet *ikke* er, sammenlignet med andre steder. Ved å "zoome ut" og etablere en god forståelse av byrommet Olafiagangen, vil vi senere kunne "zoome inn" på testanlegget, noe som gir et bedre grunnlag for å forstå anleggets funksjon og forutsetninger for suksess.

Videre i samme kapittel avgrenser vi det fysiske rommet med å definere hva som karakteriserer det fysiske stedet. Kapittelet bygger på innsikt fra aktør- og beboersamtaler, og inneholder våre landskapsarkitekters betraktninger av ulike fysiske rammevilkår som preger byrommet. Alle disse forutsetningene preget byrommet også før det midlertidige anlegget kom på plass, og vil dermed være sentrale i arbeidet frem mot et permanent anlegg. Denne faglige analysen vil avgrense evalueringen gjennom å peke på momenter som er relevante for å forstå stedet og anlegget, men som ikke er viet mer plass i hoveddelen av rapporten.

Kapittel 3 er hovedkapittelet i denne rapporten, og vil gi en fylldig effektevaluering av det fysiske anlegget. Her vil vi gi en nøytral beskrivelse av hvert enkelt element, før vi beveger oss videre inn mot ønsker, utfordringer og behov som har kommet frem i samtalene. I dette kapittelet vil vi også dykke dypere ned i noen ikke-fysiske forutsetninger som er viktige for å forstå opplevelsen og bruken av testanlegget.

I kapittel 4 og 5 vil vi gå nærmere inn på et par av de viktigste funnene som ble nevnt i sammendraget innledningsvis, som dreier seg om bemanningssituasjonen og kommunikasjon ut til publikum. Ved å kikke nærmere på prosessen i forkant og underveis i testperioden, vil BYM få et solid grunnlag i det videre arbeidet med et permanent anlegg.

BAKGRUNN

Målet for denne evalueringen har vært å undersøke effekter av midlertidige tiltak som har blitt testet i Olafiagangen sommeren 2021. Tiltakene har vært en blanding av kommunale tiltak og tiltak i regi av lokale lag og organisasjoner. Kunnskapen fra denne evalueringen skal bidra til å legge grunnlaget for planleggingen av det endelige fysiske anlegget og driftskonseptet Supergrønland.

Målet med testanlegget

Intensjonen med testanlegget har vært å kartlegge om og hvordan folk bruker og opplever de ulike elementene, og hvordan testanlegget påvirker bruken og oppfattelsen av byrommet. Målet har vært å samle erfaringer og kunnskap som kan brukes som et beslutningsgrunnlag til utviklingen av det permanente anlegget.

Supergrønland

Målet med Supergrønland er å transformere Olafiagangen til et byrom som svarer til kommunens uttalte mål: "Olafiagangen skal være et attraktivt, trygt og velfungerende byrom. Området skal med sin bruk og utforming styrke Grønlands identitet og inkludere alle befolkningsgrupper" (Bymiljøetaten 2019:36).

Byrommet skal bli en attraktiv sentral møteplass med fokus på lek og aktivitet. Supergrønland skal legge til rette for uorganisert aktivitet for barn og unge, samtidig som det skal være rom for store og små arrangementer rettet mot alle deler av befolkningen. Supergrønland skal bidra til at Olafiagangen blir en destinasjon i seg selv.

METODISK TILNÆRMING

I denne evalueringen har vi hatt en kvalitativ tilnærming til metodebruk. For å kunne forstå byrommet og testanlegget på best mulig måte i en lokal kontekst, er det avgjørende at rapporten gjenspeiler lokalbefolkningens reelle inntrykk av det aktuelle området. Vi har valgt å konsentrere oss om subjektive opplevelser og konkrete uttalelser, noe som gir et realistisk bilde av dagens situasjon, og vil kunne gi Bymiljøetaten nyttig kunnskap om testperioden sommeren 2021.

Til intervjuene formet vi en intervjuguide som bygget på spørsmål oppdragsgiver ønsket svar på med denne evalueringen. Denne inneholdt noen hovedpunkter som hver samtale skulle berøre, og fungerte dermed som en rettesnor i møte med de ulike aktørene. Intervjuene var åpne og samtalebaserte, og undersøkelsesdeltakerne fikk muligheten til å trekke frem og utdype det de selv mente er viktige faktorer som bør komme frem i evalueringen. I tillegg til samtalene har vi gjort egne observasjoner av bevegelses- og aktivitetsmønster i området. Vi har hatt tett dialog med oppdragsgiver og BGO underveis i hele prosessen.

Kombinasjonen av aktørsamtaler og på gata-intervjuer med beboere og forbipasserende, gir oss et rikt bilde av stedets indre dynamikk, og legger grunnlaget for en god forståelse av hvordan de midlertidige tiltakene har fungert i byrommet i sommer. Kapittelinnndeling og temaer i denne rapporten bygger direkte på funn i datamaterialet.

Målgruppe og evalueringsspørsmål

Blant de vi har snakket med er det flere som representerer de fysiske tiltakene og aktivitetene, i tillegg til representanter for omkringliggende aktører og nabolag.

Med god hjelp av ansatte i Bydel Gamle Oslo (BGO) har vi kommet i kontakt med en rekke nøkkelaktører, som fra ulike innfallsvinkler belyser kompleksiteten i byrommet. I løpet av to uker i september 2021, gjennomførte Byantropologene semistrukturerte intervjuer med flere aktører som har ulike interesser og roller i området.

I tillegg til å snakke med de nevnte aktørene, har vi hatt uformelle samtaler med flere andre som bruker området. Både unge menn som tilbringer tid der på dag- og kveldstid, eldre som sitter og slapper av eller mater fugler, samt andre som passerer gjennom området. Vi har også utvekslet tanker med ansatte på Grønland Torg Fukt og Grønt og innehaver av kafeen Coffee Heaven i Smalgangen.

Hovedspørsmålene vi ønsket å stille:

- I hvilken grad har anleggene alene stimulert til egenorganisert eller frivillig aktivitet?
- I hvilken grad har anleggene vært avhengig av organisert, kommunalt tjenestetilbud for å gi aktivitet?
- Har det vært hærverk eller ødeleggelser på anlegget?
- Hvem har brukt de ulike delene av anlegget (benker, bord, sykkelbane osv.)

Alle som har bidratt i semi-strukturerte intervjuer har fått informasjon om sine personvern-rettigheter. Gjennom å signere våre egenutviklede samtykkeskjemaer, har deltakerne gitt sitt samtykke til at vi kan bruke materialet. Vi har anonymisert funn og observasjoner ved behov. Bilder med gjenkjennbare ansikter er klarert på forhånd med de det gjelder gjennom de samme samtykkeskjemaene.

Aktører vi har snakket med

HVEM	HVA	ROLLE
Friluftssenteret i Gamle Oslo (FRIGO)	FRIGO ble startet i 1995. Det er et kommunalt drevet friluftssenter og er underlagt Bydel Gamle Oslo (BGO), Oslo kommune. Gratis sport og friluftaktiviteter for barn og ungdom i bydelen.	Har hatt hovedansvaret for bemanning av anlegget i ukedagene gjennom hele testperioden, både i sommer og utover høsten.
Sportsklubben Sterling	Lavterskel sportsklubb som tilbyr barn og unge i nærmiljøet en tilhørighet. Fokus på å skape et trygt miljø sammen, som også gir positivitet, inkludering, mestringsopplevelser og trivsel.	Har hatt ungdommer til å bemanne anlegget i helgene gjennom sommeren.
UngJobb	Syssetsettingstiltak i Bydel Gamle Oslo, som tilbyr sommerjobb og deltidsjobb for unge mellom 13 og 23 år. I samarbeid med lokalt næringsliv, organisasjoner og sosialentreprenører, skaper bydelen sjanser for lokal ungdom.	Har hatt ungdommer i sommerjobb på anlegget i sommer. De har bemannet anlegget i hverdagene gjennom sommeren, sammen med 1-2 ansvarlige voksne fra FRIGO.
Kultur i Gamle Oslo (KIGO)	Tilbyr gratis kulturaktiviteter for barn og unge i bydel Gamle Oslo. Barn og unge i bydelen får mulighet til å utvikle ferdigheter og talenter gjennom deres aktiviteter.	Har hatt flere arrangementer i Olafiagangen gjennom sommeren, bl.a. barnediskotek for barn i nærområdet.
Grønland foreldre og barn-gruppa	Organiserer kultur- og fritidsaktiviteter for barn i området. Ønsker å øke kunnskapen om det norske samfunnet og styrke det sosiale sikkerhetsnettverket for både familier og barn.	Har brukt området hyppig, både før og under testperioden. Var bl.a. ansvarlig arrangør for "Barnas Dag" i byrommet den 28. august.

**Sameiene
Grønlandshagen og
Grønlandstunet**

Sammen med den kommunale gaten Smalgangen, utgjør de to sameiene det som betegnes som Grønland Torg. Olafiagangens nærmeste private bebyggelse.

Som nærmeste beboere til testanlegget, synliggjør de stedet som et nærområde for et nabolag, ikke bare et byrom.

**Grønland Torg og
Breigata barnehager**

De to nærmeste barnehagene til området. Den ene holder til inne i sameiene like ved, den andre i Breigata, like på andre siden av gate Grønland.

Som nærmeste barnehager i området, er de potensielle brukere av anlegget, i tillegg til å ha generelle interesser for hva som rører seg i sine nærmeste omgivelser.

**Riverside
Ungdomshus**

Byomfattende kompetansesenter for ungdom og unge voksne mellom 15 og 23 år. Ønsker å bidra til selvstendiggjøring av ungdom gjennom å skape en arena av ulike forebyggende og kompetansegivende tiltak. Finansiert av Oslo kommune og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

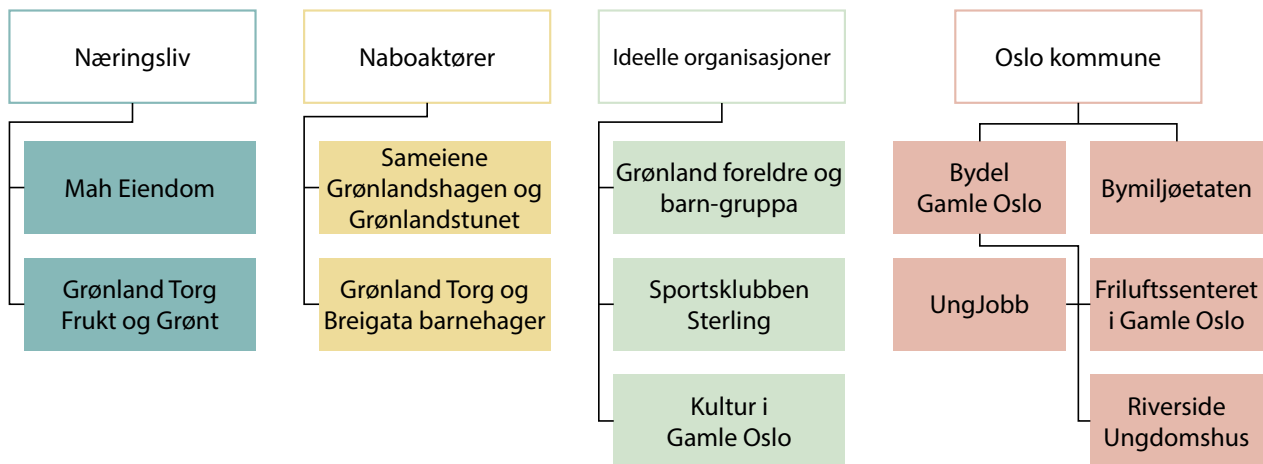
Ligger i Olafiagangen, og har god oversikt over hva som beveger seg i hele byrommet. Har god kjennskap til rusmiljøet, som holder seg i hovedsak like utenfor fasaden til ungdomsklubben.

Mah Eiendom

Familiedrevet eiendomsselskap som leier ut næringslokaler i andre etasje i samme bygg som sameiene, med fasade ut mot Olafiagangen.

Kommersiell aktør som ligger tett på Olafiagangen. Ikke direkte i målgruppen for testanlegget, men kjenner området godt og har mange interessante perspektiver på dynamikken i området.

Oversikt over hvilke aktører som hører til hvor

Aktørenes rolle i Olafiagangen gjennom testperioden

2 – DET FYSISKE ROMMET

OLAFIAGANGEN I EN STØRRE SAMMENHENG

Grønland

Grønland er kjent for hele byen som et levende byområde med en særegen puls og et gjenkjennelig, grønlandsk tempo. Grønland er en mangfoldig, flerkulturell delbydel som tiltrekker seg mennesker fra hele byen med sin særegne sjarm. I tillegg til de urbane kvalitetene, er Grønland også et nabolag for mennesker i alle slags konstellasjoner, i alle aldre og livssituasjoner. Det bor blant annet mange barnefamilier i området, noe som også er en del av bakgrunnen for at konseptvalget til slutt falt på Supergrønland etter utredningen i 2019 (Bymiljøetaten 2019).

Grønland skiller seg fra flere andre delbydeler i Bydel Gamle Oslo på flere områder. Sammenlignet med andre områder i bydelen, er Grønland blant annet et av de stedene som opplever høyest grad av levkårsutfordringer. Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) scorer Grønland blant annet langt lavere enn både lands- og Oslo-gjennomsnittet på ulike parametre som omfatter utfordringer knyttet til lavinntekt og barnefattigdom¹.

“Det er 56% innvandrere på Grønland, og 28% av barna lever i lavinntektsfamilier. Hver person har i gjennomsnitt 0,5 rom å disponere i leiligheten man bor i. Det er mange som ikke har egen hage, og da må folk bruke uteområdene mer.”

– Representant for Grønland foreldre og barn-gruppa

Olafiagangen som både et byrom og et nabolag

Det er nettopp i friksjonen mellom de to ytterpunktene nevnt over – byrom for hele byen og nærområde for nabolaget – Olafiagangen befinner seg. Flere vi har snakket med bemerker at Olafiagangen ligger i et interessant skjæringspunkt når det gjelder opplevelse og tilhørighet: Vaterlandsparken på andre siden av Akerselva, er til sammenligning et steinkast nærmere sentrum, og har vesentlig færre naboer i umiddelbar nærhet. Vaterlandsparken er i tillegg, som navnet tilsier, opparbeidet som en park – i motsetning til Olafiagangen, som mer anses som en gang eller passasje. Disse ytre faktorene gjør at Vaterlandsparken synes å ha en tydeligere identitet, i den forstand at bruken har vært tydeligere definert over tid. I tillegg oppleves parken som et byrom for hele byen i større grad enn Olafiagangen. Og motsatt kommer det frem at andre uteområder lenger nord-øst på Grønland (blant annet Urtehagen og Rudolf Nilsens plass) oppleves mer som et nabolag og nærområde enn det Olafiagangen gjør, og mindre som et byrom for hele byens befolkning.

¹ Statistikk hentet fra Bufdirs hjemmesider:

https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom/#/03&03010102

Olafiagangen bærer preg av å være begge deler; både et byrom og et nærmiljø. På den ene siden gjør mangelen på andre gode uteområder, og en generell trangboddhet i området, at Olafiagangen fungerer som rekreasjonsområde for de nærmeste naboene. Samtidig ligger landets største trafikk-knutepunkt, med Oslo S og Oslo Bussterminal, et steinkast unna. Med to T-banenedganger som vender inn mot plassen i tillegg, får stedet et preg av gjennomtrekk og flyktighet, som gjerne kjennetegner sentrumsnære byrom. Noe av utfordringen og uklarheten i rommets stedsidentitet ligger nettopp i dette spennet mellom det lokale og det urbane.

"Så klart henger vi her, det er hagen vår jo!"

– Tenåring i rusmiljøet i Olafiagangen

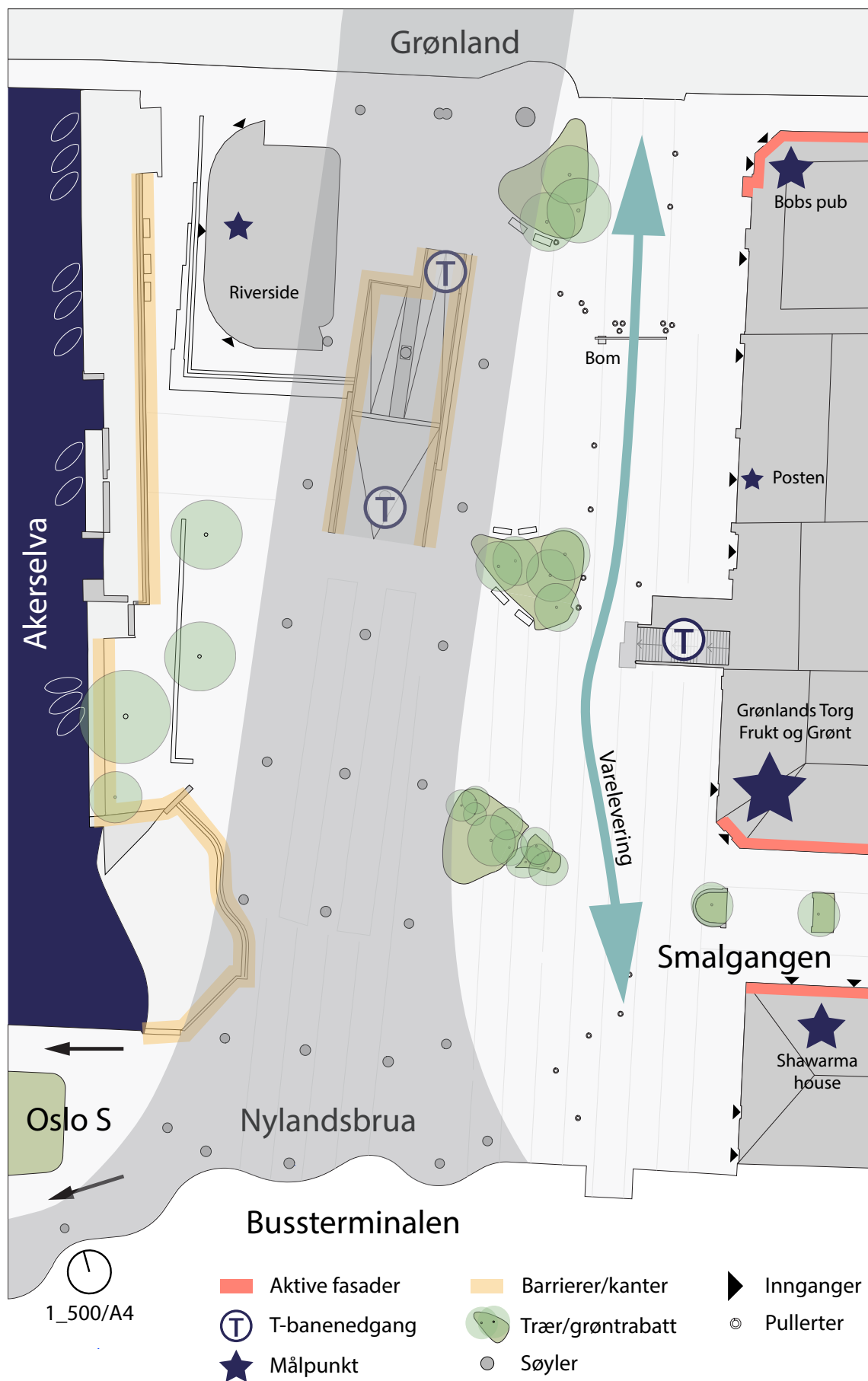
HVORDAN SER BYROMMET UT I DAG?

Avgrensing

Olafiagangen avgrenses av (gate) Grønland i nord, Akerselva i vest, en mur mot Oslo bussterminal i sør, og Sameiet Grønlandtunets fasade i øst. Nylandsbrua ligger som et lokk over byrommet og avgrenser det vertikalt (se illustrasjon på neste side).

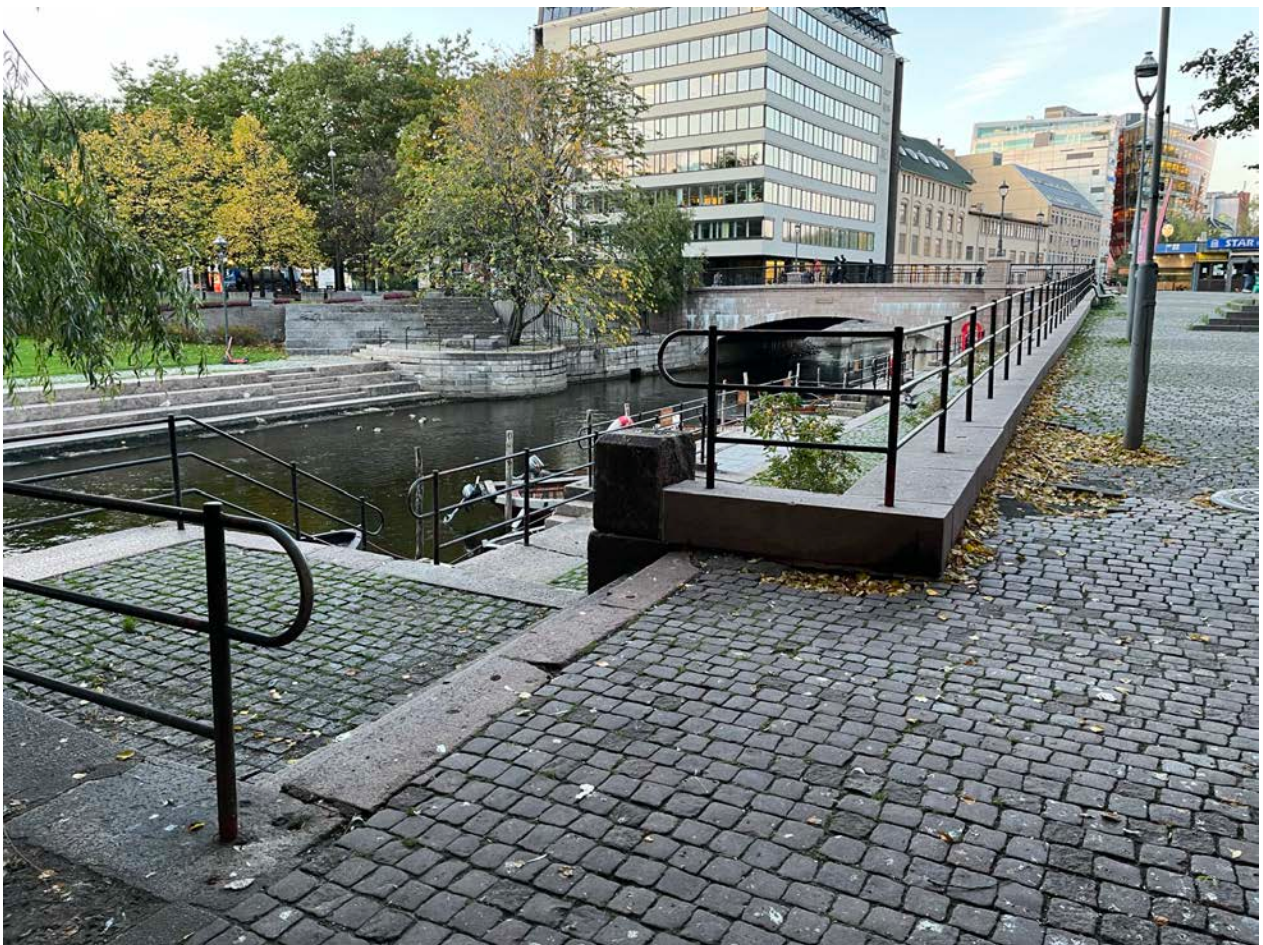
Olafiagangen sett fra andre siden av (gate) Grønland.

Kart som illustrerer avgrensningen og de ulike forutsetningene for byrommet.

Blågrønn struktur

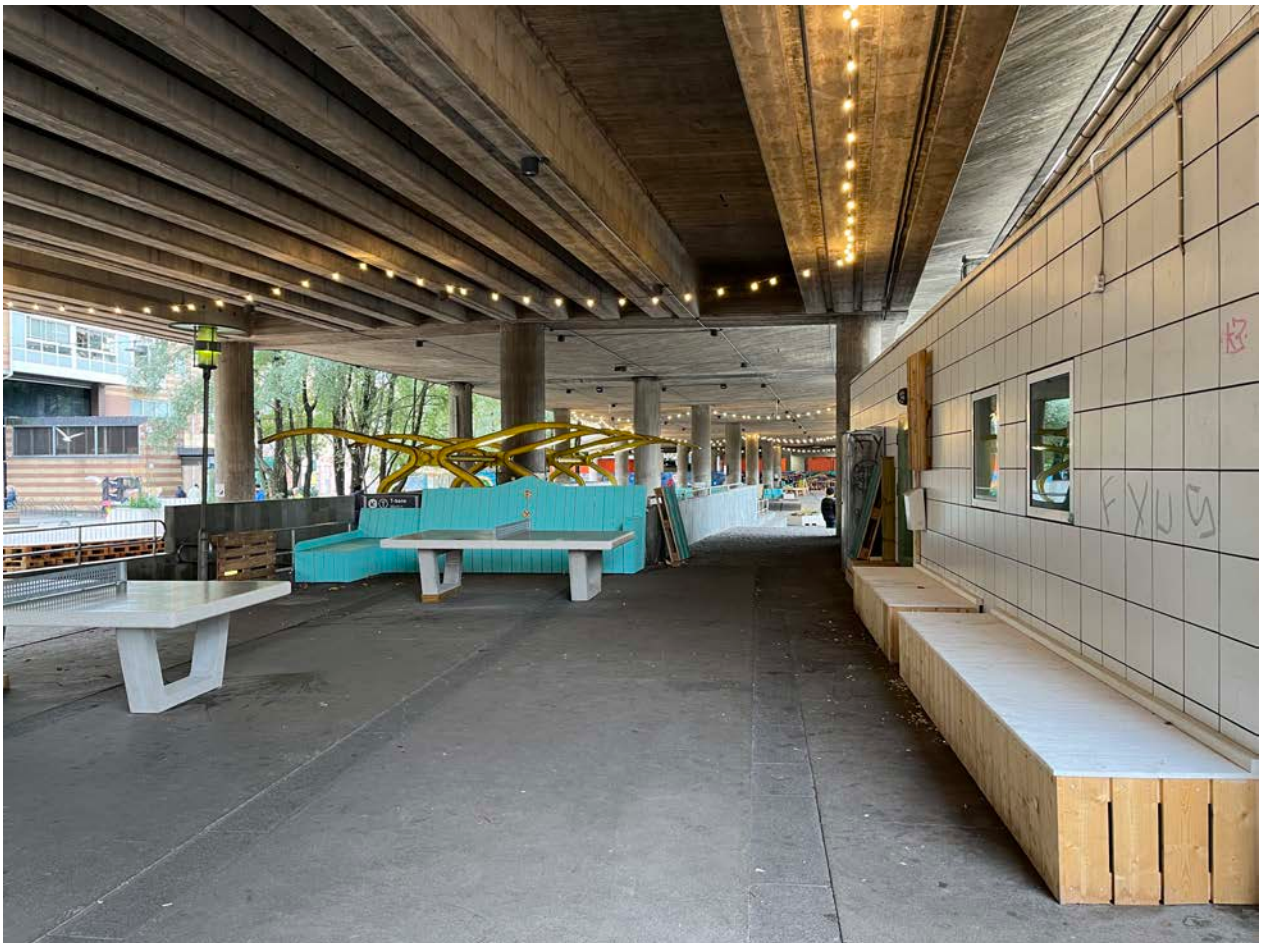
Byrommet oppleves som svært grått, til tross for nærheten til Akerselva og mange forholdsvis store trær. Like øst for Nylandsbrua er det tre grupper med flotte oppstammede piletrær. Stammene er slanke og sikten gjennom tregruppene er god. Kronene brer seg utover og oppleves som et grønt tak. Det er ikke plantet noe annet i feltene piletrærne står i. Vest for broen er det flere fritt-stående trær, pil og lind. Disse er lite oppstammet og hemmer den visuelle kontakten med Vaterlandsparken og Akerselva. Det er i disse trærne byrommets fugler holder seg. I Smalgangen er det en rekke med lønnetrær. Det første treet i trerekken er synlig fra store deler av Olafiagangen.

Olafiagangen oppleves å ha lite kontakt med Akerselva.

Barrierer og inaktive fasader

Olafiagangen er et byrom preget av barrierer, kanter og inaktive fasader. Mot bussterminalen i sør står en lang, bølgende betongmur. Grøntkorridoren med Akerselva og alle sine trebåter, som i seg selv er en viktig ressurs, oppleves ikke som en del av byrommet. Store høydeforskjeller, kanter og terrasseringer hemmer både den fysiske og visuelle kontakten mellom Akerselva og Olafiagangen. Riverside ligger med baksiden mot byrommet og nedgangen til T-banestasjonen. Fasadene i øst har lite utadrettet virksomhet og bidrar ikke til aktivitet og liv i byrommet.

Baksider og kanter skaper smale passasjer og lite inviterende rom.

Sol/skygge og byrommets skala

Nylandsbrua er bred og ligger lavt over byrommet. Den skaper et skyggefullt byrom. Dette blir spesielt tydelig ved gjennomgangen til Galleri Oslo og bussterminalen. Broens dimensjoner gjør at byrommet får en ubehagelig skala, det blir mørkt og sammentrykt heller enn lyst og luftig. På hver side av brua oppleves byrommet lysere og mer åpent.

Når det er sol og fint ute, er det fortsatt skygge under Nylandsbrua.

Målpunkter

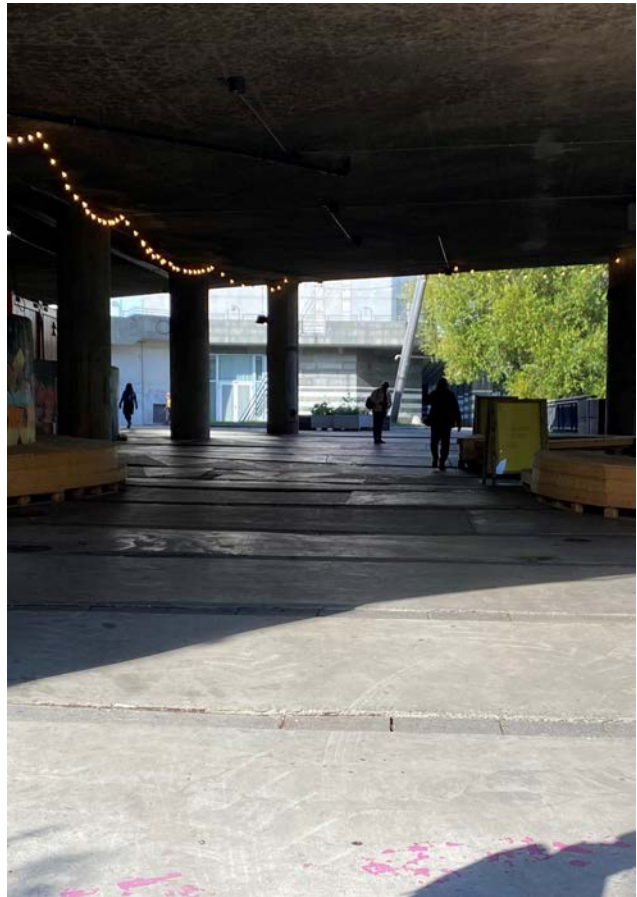
Grønland T-banestasjon har to nedganger fra Olafiagangen, en trappenedgang i øst og en universelt utformet nedgang sentralt i byrommet. Ungdomshuset Riverside ligger i nord-øst. Langs fasaden til Grønlandstunet ligger det en pub, et reisebyrå, en kjøreskole og et postkontor. I enden ligger Grønland Torg Fukt og Grønt, og inngangen til Smalgangen. De viktigste målpunktene i Olafiagangen er nedgangene til T-banen, inngangen til Smalgangen, samt den smale passasjen til Oslo S i sør-vest.

Trafikk

Olafiagangen var lenge preget av en kaotisk trafikksituasjon knyttet til ulovlig personbilverking, varelevering, manglende fremkommelighet for utrykningskjøretøyer og stor grad av utrygghet for myke trafikanter. Det er derfor satt opp en bom et stykke inn fra Grønland gate for å kontrollere og begrense trafikken, og med varelevering som kun tillates før kl. 11:00 på hverdager.

Grønland Torg Fukt & Grønt genererer mye trafikk med store biler knyttet til varelevering, og trafikksituasjonen påvirker fortsatt byrommet. Trafikkarealet innenfor bommen er avgrenset av betongpullerter og granittblokker. De næringsdrivende har vist misnøye med den nye trafikksituasjonen, og det oppleves at de kjørende tar seg til rette ved at betongpullerter og øvrige elementer i byrommet stadig blir flyttet på ved hjelp av de store bilene.

(Gate) Grønland, som definerer byrommet i nord, er en trafikkert bygate, preget at av biler, gående og syklende. Trafikken påvirker den generelle opplevelsen av Olafiagangen som et oppholdssted.

Oslo S er et viktig målpunkt, men adkomsten fra Olafiagangen er smal, mørk og lite inviterende.

Grønnsaksbutikken får varelevering hver morgen før kl. 11:00.

3 – EVALUERING AV TESTANLEGGET SOMMEREN OG HØSTEN 2021

TANKEN BAK ANLEGGET

Testanleggets aktiviteter ble valgt ut med tanke på hvilke aktører som skulle stå for bemanning på plassen. FRIGO ønsket sykkelbane og Sterling ønsket fotballbinger. Dette ble de viktigste elementene i testanlegget. Tanken har vært å skape et oversiktlig område hvor barn og unge kan drive med ulike aktiviteter i trygge omgivelser. Flere av elementene er strategisk plassert med tanke på å skjerme testanlegget fra trafikken som genereres av vareleveringen til Grønland Torg Frukt og Grønt.

Hvem har gjort hva?

Bymiljøetaten har stått for utforming, bygging og drift av testanlegget, mens Bydel Gamle Oslo har stått for koordinering av bemanning og ulike arrangementer.

HVORDAN HAR TESTANLEGGET FUNGERT?

Materialbruk og fargevalg

Testanlegget består av flere ulike elementer. De fleste er rettet mot lek og aktivitet som sykkelbane, ballbinger og bordtennisbord, mens andre elementer er rettet mer mot hvile og opphold, som benker og plantekasser. Elementene er stort sett bygget av europaller og malte planker. Gulvmalingen fra fjorårets midlertidige anlegg henger fortsatt igjen, og er et ordentlig blikkfang som gir området en særegen positiv karakter. Det fargede bygulvet oppleves som en del av årets testanlegg. Fargene trekkes frem som kule og forfriskende i et byrom som ellers består av kalde og grå flater, selv om fargene har falmet en del fra i fjor. Malingen kunne også vært trukket videre oppover de grå søylene. En av undersøkelsesdeltakerne foreslår å ha maleworkshop med barn for å fargesette søylene.

Det er brukt en iøyenfallende palett på anlegget, som folk mener gir et lekent særpreg som passer godt med temaet for anlegget. De ulike blånyansene skaper en tydelig identitet, og kunne vært brukt i enda større grad. De fargede flatene holder seg godt, mens de hvitmalte blir fort skitne.

“Dette har alltid vært grått og kjedelig, at det har kommet litt farger nå gjør det hyggeligere å være her. Men vi må ha mer farger, søylene, taket og bakken må også males”

Ungdom i selgermiljøet i Olafiagangen

Kart som viser plassering av de ulike elementene anlegget består av.

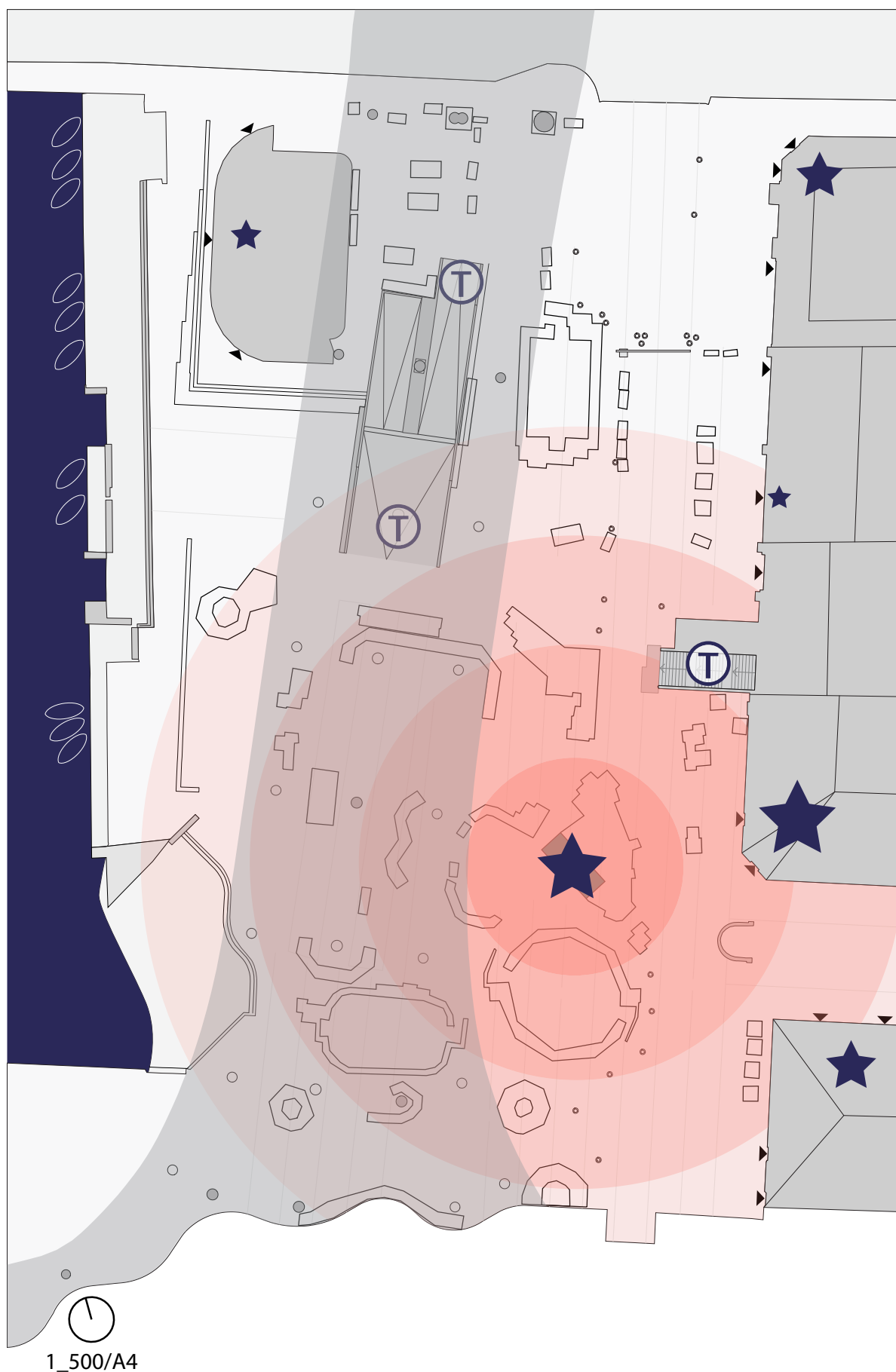
Noen flater er imidlertid ikke malt. Sammenlignet med de blå elementene fremstår disse ubehandlede og noe uferdige, særlig flatene med eksponerte paller. Dette er også noe enkelte undersøkelsesdeltakere reagerer på i samtalenes våre om anlegget. Bruken av enkle, billige materialer gir en tydelig "midlertidig" estetikk, og da er det spesielt viktig å kommunisere ut til publikum at det faktisk er midlertidig, og at det kommer noe permanent av bedre kvalitet i andre enden. Dette med kommunikasjon og informasjon er noe vi vil komme tilbake til i kapittel 5. I de følgende avsnittene vil vi undersøke nærmere utformingen og effekten av ett og ett element.

Utlånsbod

Utlånsboden utgjør sentrum av anlegget. Containeren har bydelen fått låne av Byverkstedet, og har tidligere stått blant annet på Sørli plass på Tøyen. Den ligger sør-øst i testanlegget, vis-à-vis Grønland Torg Frukt og Grønt. Utlånsboden åpner seg mot Smalgangen i øst og i retning gate Grønland i nord, med baksiden inn mot midten av byrommet. Foran utlånsboden er det en platting med gode solforhold som ligger delvis under piletrærne på plassen. I bodens åpningstid settes det ut stoler og bord på plattingen, musikkanlegg og et par store "beach flags" med FRIGO-logo på.

Utlånsboden er åpen!

Kart som viser ringvirkningene av aktiviteten som starter ved utlåndboden, som utgjør sentrum for anlegget.

Folk ser ut til å ha et godt inntrykk av utlånsboden. Den er fargerik og iøyenfallende, og representerer en endring i området: Denne definerer ikke bare sentrum av det fysiske anlegget, men også sentrum for den positive aktiviteten som har fylt byrommet den siste tiden. Gjennom tiden vi har tilbragt i Olafiagangen, har det kommet mange tilfeldig forbipasserende bort til containeren som har vært nysgjerrig på hva som skjer der. På denne måten har utlånsboden fungert som en reklameplakat og kommunikasjonssentral for anlegget.

Med den ekstroverte fasaden, som vender seg ut mot Smalgangen i øst og nordover i retning (gate) Grønland, oppleves containeren innbydende for forbipasserende, og er med på å skape et godt og livlig område mellom disse to målpunktene. Samtidig påpekes det at plasseringen kan virke som en barriere mellom folkelivet i Smalgangen og de delene av anlegget som ligger bak containeren. Den definerte fasaden skaper også en definert bakside, som noen mener kan virke mindre innbydende:

“Containeren står jo ‘feil vei’. Den er vendt mot der det er folk fra før. Den burde heller være vendt inn mot aktiviteten, for å vise at ‘nå er du her og dette skjer her’.”

– Ansatt i KIGO

En beboer foreslår at containeren kunne hatt inngang på begge sider, slik at den fortsatt er et ansikt utad, samtidig som barna slipper “å leke i ‘ryggen’ til anlegget”.

De fleste er imidlertid enig om at utlånsboden fungerer godt som et samlende element for anlegget som helhet. Fargebruken, plattingen og plantekassene skaper til sammen en lun og inviterende atmosfære, og sørger for at utlånsboden er et fint innslag i Olafiagangen, også utenfor bodens åpningstid.

Sitteplasser

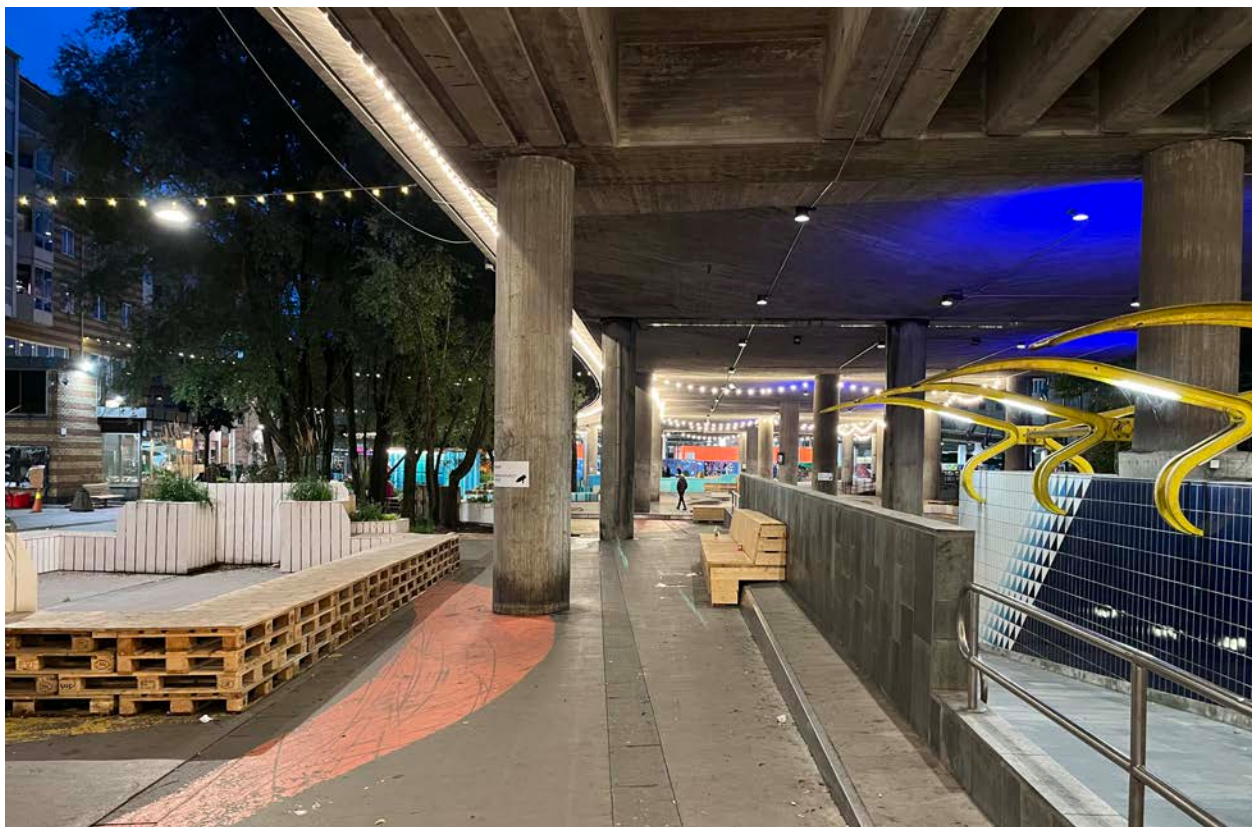
Testanlegget har mange sitteplasser fordelt over hele anleggets utbredelse. Det er med andre ord plass til alle som ønsker å sette seg i Olafiagangen. Sitteplassene er fargerike og uformelle. Flere av sitteplassene har større plantefelt i midten. Noen sitteplasser har ryggstø, mens andre ikke har det. Møblene er i veldig liten grad flyttbare, som gir brukerne lite rom for å tilpasse sitteplassene etter egne ønsker og behov.

Selv om sitteplasser i seg selv legger opp til sosiale møter, kunne sitteplassene i Olafiagangen vært utformet annerledes for å legge til rette for enda mer sosialisering. Mange av plassene kurver utover eller mangler sitteplasser like overfor seg. Da blir det vanskelig for større grupper å samles rundt et felles midtpunkt. Noen av møblene kunne med fordel hatt bord. Da legger møblene til rette for flere aktiviteter, som for eksempel spill og spising.

En representant for Grønland foreldre og barn-gruppa forteller at de ved flere anledninger har samlet naboer i området for felles måltider. Da har de benyttet seg av sitteplassene som danner en halvsirkel rundt treklyngen like bak containeren. FRIGO kan også fortelle at de har grillet der noen fredager gjennom testperioden. Møblene ser ut til primært å vende utover, som gjør at treklyngen oppleves som baksiden av benkene. Det at området oppleves skjermet, gjør det likevel egnet til en slik type samling. Å legge enda mer til rette for at større grupper kan samles rundt et midtpunkt, som bord og/eller en fast grill, ville gjort området mer attraktivt for familier og andre grupper.

Undersøkelsesdeltaker foran "grillplassen".

Benken til høyre er satt opp blant annet for å hindre urinering på veggen.

"Alle benkene her passer bra til avslapping alene, men av og til har man jo lyst å snakke med folk også. Det hadde vært fint om noen av benkene var vendt mot hverandre, så man kan se den man snakker med."

– Ansatt i UngJobb

Andelen benker med ryggstø og armlener burde vært høyere, spesielt av hensyn til eldre og andre som har behov for mer støtte, og fordi det er ubehagelig med manglende ryggdekning i et byrom som oppleves som utrygt.

Basert på observasjon av bruk, kan vi slå fast at antallet sitteplasser på området overskrider behovet slik anlegget fremstår i dag. Mange vi snakker med observerer at det er flere sitteplasser enn nødvendig, og at mange av dem ikke blir særlig mye brukt. Jo nærmere containeren benkene er, jo hyggeligere oppfattes dem og jo mer er dem i bruk. Særlig benkene som er aller nærmest sykkelbanen blir brukt av foreldre som venter mens barna sykler. Denne muligheten opplever flere som positiv, men deltakeren fra Grønland familie og barn-gruppa påpeker at barn tenker annerledes enn voksne:

"For mange benker skaper en passiv bruk, og dette skal jo være et sted for lek og aktivitet. Det er ikke noe gøy for barna hvis alle andre bare sitter og ser på, foreldrene må være med på leken!"

Sitteplasser i forlengelse av ballbingene.

Langs periferien av anlegget er det flere store og små elementer med flater som egner seg til sitting. Gjennom samtale med BYM viser det seg imidlertid at en stor andel av disse elementene først og fremst er plassert der som en avgrensning av testanlegget, og som en buffer for blant annet forstyrrende trafikk. De er designet slik at de skal kunne sittes på, men det er interessant å merke seg denne dobbelfunksjonen. Dette gjør at det totale antallet potensielle sitteplasser oppleves høyere enn det behovet tilsier, men siden de også fungerer som avgrensning av anlegget, kan de ikke sies å være mislykket kun på bakgrunn av at få bruker dem som benker. Som bemerket lenger opp er det generelt sett hyggeligere jo nærmere man kommer sentrum av anlegget (det vil si containeren). For at anlegget skal kunne ha et definert, samlende sentrum, er det også avhengig av en tydelig avgrensning. Elementene gjør i så måte en god jobb med å tydeliggjøre hva som er i fokus, samtidig som det ikke ekskluderer aktiviteten i randsonene av anlegget.

Sykkelbane

Sykkelbanen ligger sentralt i testanlegget. Banen består av flere flyttbare elementer som byr på ulike utfordringer for de som sykler der. Den brukes av både store og små, folk på gjennomfart og folk som oppholder seg i Olafiagangen. Sykkelbanen er også tett knyttet til bemanningen i utlånsboden. Her lånes det ut sykler, og det er mulig å få hjelp til å lære seg å sykle. Etter bodens stengtids er det stort sett ungdommer og unge voksne som bruker sykkelbanen, gjerne for å få en litt gøyere gjennomfart. Noen kjører også frem og tilbake på elektriske sparkesykler. Under samtalene våre observerte vi flere som lekte seg på elementene mens de var på vei gjennom området på sykkel. En eldre mann kjørte blant annet over den ene rampen på sykkelbanen med sin elektriske sportster.

“Mange barn på Grønland eier ikke egen sykkel, og har dermed kanskje heller aldri lært seg å sykle ordentlig. Derfor er det så bra at du kan låne en her for å lære deg det under oppsyn av voksne.”

– Ansatt i Sterling Sportsklubb

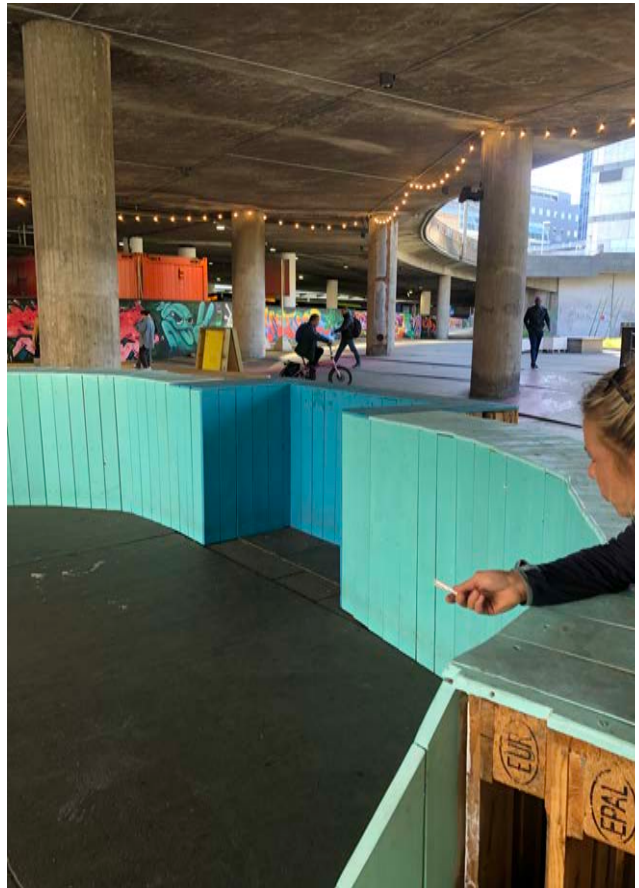
Ansatte i FRIGO og barn i aktivitet. Foto: Heidi Furre

Ballbinger

Det er tre ballbinger i testanlegget. Bingene er mellom 60 og 80 kvadratmeter store og har brede kanter man kan sitte på.

Brukerne forteller at de to bingene nærmest utlånsboden er mest brukt. Disse har avrundede hjørner som bidrar til bedre flyt i ballspill. Bingen under tak er den som blir mest brukt til ballspill. En ansatt i FRIGO viser oss at denne ballbingen, som på grunn av brua får et naturlig tak, også har fungert som overnattingssted. Særlig inne i målene og i benkene under tak, hvor man ikke er så synlig om man legger seg ned, blir brukt til dette.

De runde bingene nærmest utlånsboden har også blitt brukt til dans og andre aktiviteter hvor man ønsker en tydelig avgrensing. Den rektangulære ballbingen nord for

Ansatt i FRIGO viser hvor folk har sovet om natten.

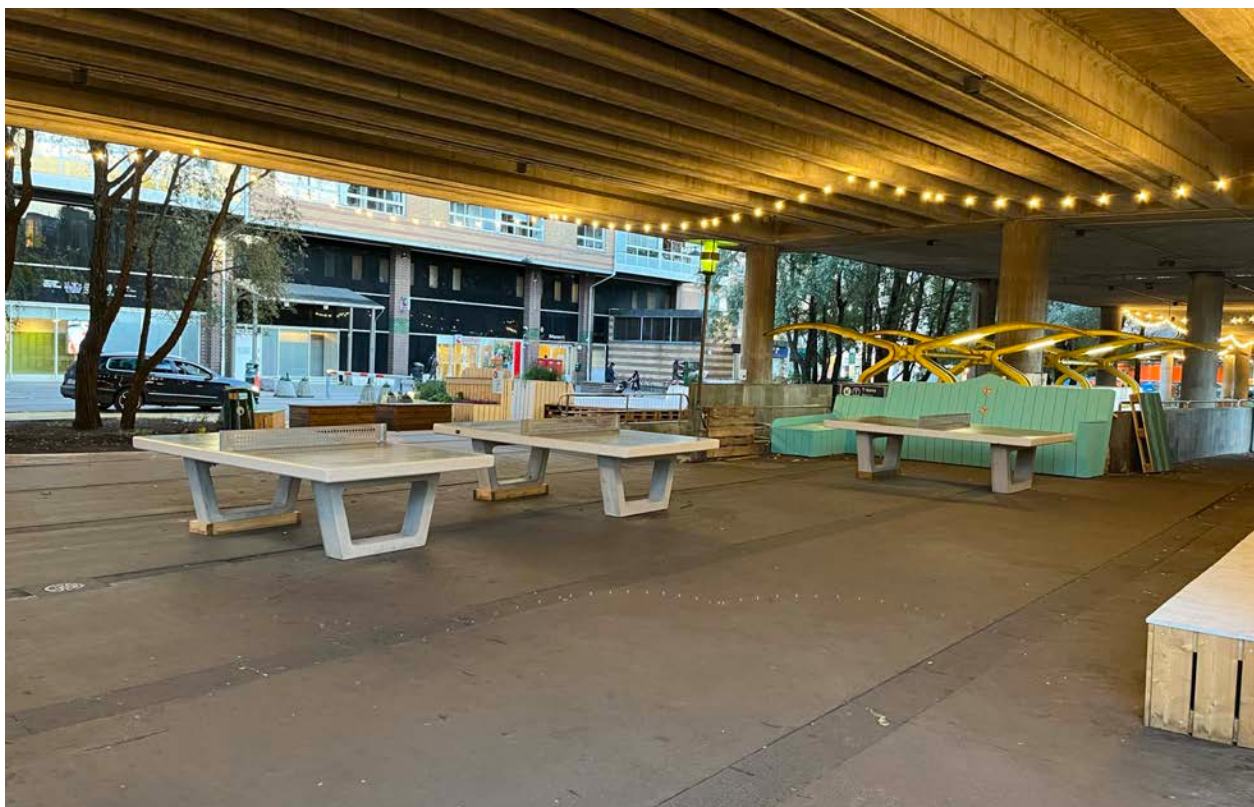

Den runde ballbingen blir mest brukt som sittemøbel.

utlånsboden har vinkelrette hjørner og en større beplantning langs kortsidene. Denne har vært svært lite brukt til ballspill, men det sitter ofte noen på vantet langs den vestre langsiden.

Bordtennis

Testanlegget har fire bordtennisbord. Tre av dem er plassert nord i testanlegget, omkranset av Riversides bakside, (gate) Grønland og nedgangen til T-banestasjonen. Denne delen av Olafiagangen er spesielt utfordrende med tanke på urinlukt, trafikk og uønsket aktivitet. Det ser ikke ut til at bordtennisbordene har skapt nok aktivitet til å få bukt med deler av disse utfordringene. Stedet er ikke spesielt attraktivt for bordtennis. Det har riktignok vært noe aktivitet, og det har blitt opprettet en Facebook-gruppe for bordtennis-interesserte. Samlokaliserte bord legger til rette for at man kan være mange som spiller samtidig, og øker sannsynligheten for at det dannes et miljø. Det siste bordtennisbordet står like sør for den nordligste, firkantede ballbingen. Her er omgivelsene triveligere, og denne ser ut til å være noe mer brukt.

Bordtennisbord i den nordlige delen av området.

Beplantning

Det er bygget flere plantekasser i testanlegget. Den mest omfattende plantingen er plassert i området rundt utlånsboden. Her dyrker Sentrumsbonden nyttevekster sammen med ungdom fra Bydel Gamle Oslo. Det er også prydevekster og noen små trær i plantekassene. Noen av de større benkene har plantefelt i midten, dette gir noe ryggdekning og lager en god atmosfære. I oktober ble det plantet lyng i de feltene hvor det var plass. Beplantningen i testanlegget er ganske omfattende og bidrar til at Olafiagangen blir grønnere og triveligere. Plantene har holdt seg godt gjennom sesongen. De mange små plantefeltene kan imidlertid oppleves som små og unnselige, og den visuelle effekten ville trolig blitt større ved å samle plantene i større felt, samtidig som det kunne skapt bedre vekstvilkår for plantene. Plantekassene har blitt pekt på som utfordrende i forbindelse med blant annet gjemming av rusmidler, noe vi vil komme nærmere tilbake til i eget avsnitt om rusproblematikk.

Mange av plantene har holdt seg godt gjennom testperioden.

Lys

Lyslenkene som slynger seg under Nylandsbrua og bort til Grønlandstunets fasade lyser opp Olafiagangen på en fin måte. Lyssettingen skaper en lun stemning som flere setter pris på. Lyslenkene kobler de ulike delene av byrommet sammen, og skaper en fin overgang til både Smalgangen og gate Grønland. Noen vi snakker med bemerker at stedet har blitt merkbart hyggeligere, spesielt på kveldstid, og opplever at det er tryggere enn før.

“Det har blitt koseligere her med lys og farger og sånn. Stedet trenger mer av det”

– Ungdom i selgermiljøet i Olafiagangen

Diktplansjer

Sør i testanlegget, langs gangaksen mellom Smalgangen og Galleri Oslo står det flere plansjer med dikt og tekster skrevet av lokale ungdommer i regi av Agenda X. Plansjene er montert på lave bukker og står tett inntil flere av søylene. Diktplansjene er et spennende tiltak for å skape mer lokal tilhørighet til Olafiagangen, men de kommer ikke tydelig frem og registreres knapt av de som går forbi.

Andre ting – hva savner brukerne?

Gjennom samtalene våre kommer det frem flere ting som burde vært til stede for at byrommet skal ha ønsket effekt og funksjon.

Offentlig tilgjengelige toaletter trekkes frem som det mest prekære behovet. Spesielt for barnefamilier er dette en begrensende faktor. De som har jobbet med å bemanne anlegget, har hatt anledning til å bruke toalettet til Riverside. De som har hatt andre aktiviteter der gjennom testperioden, har ikke hatt samme mulighet. Som eksempel nevnes gjennomføringen av Barnas Dag på stedet 28. august, da ungdommene som jobbet frivillig var nødt til å kjøpe noe på nærliggende kafeer for å kunne ta i bruk toalettene der. Dette gjelder også når det har vært mindre, egenorganiserte samlinger, som for eksempel grillfest. Mangel på toalettfasiliteter hindrer familier i å oppholde seg på stedet over lengre tid. Offentlig tilgjengelige toaletter eller urinaler ville også kunne fått bukt med urinlukten som preger deler av Olafiagangen.

Tilgang på vann etterspørres også av brukerne av Olafiagangen. Dels for å ha noe å slukke tørsten med, eller for å kunne kjøle seg ned en varm sommerdag, og dels for å lette arbeidet med å rengjøre flater og sykler.

Avfallsbeholdere har det også vært mangel på gjennom store deler av sommeren. Sammen med mangelfull drift, bidrar det til at området oppleves som skittent. Dette vil vi utdype i eget avsnitt om drift.

FUGLESITUASJONEN

Det er nærmest til enhver tid store ansamlinger av både duer og måker i Olafiagangen, særlig konsentrert nord-vest på området, langs gjerdet mot Akerselva og på den åpne plassen sør for Riverside. Fuglene er skremmende og legger beslag på store deler av området, og gjør at flere benker blir utilgjengelige og uattraktive pga. fjær og skitt. Fugleproblematikken henger sammen med vedlikehold og renhold, og er viktig forutsetning for bruken og opplevelsen av testanlegget.

Det viser seg raskt at for noen mennesker er Olafiagangen et sted for å mate fugler. Dette er et gjennomgående tema i alle samtaler vi har, og svært påfallende alle gangene vi tilbringer tid i Olafiagangen selv. Det er en faktor samtlig mener påvirker opplevelsen av byrommet: noen få er positive, mens de fleste opplever fuglesituasjonen som negativ. Flere mener det er en uting å mate fuglene, og synes noe burde gjøres. Det henger noen skilt rundt om på området som forklarer med symboler at det ikke er lov å mate duer, og at det også vil tiltrekke seg rotter og andre skadedyr, men de ser ikke ut til å ha noen særlig effekt.

“Der det er mat, er det også duer. Og der det er duer, er det også rotter.

Så enkelt er det!”

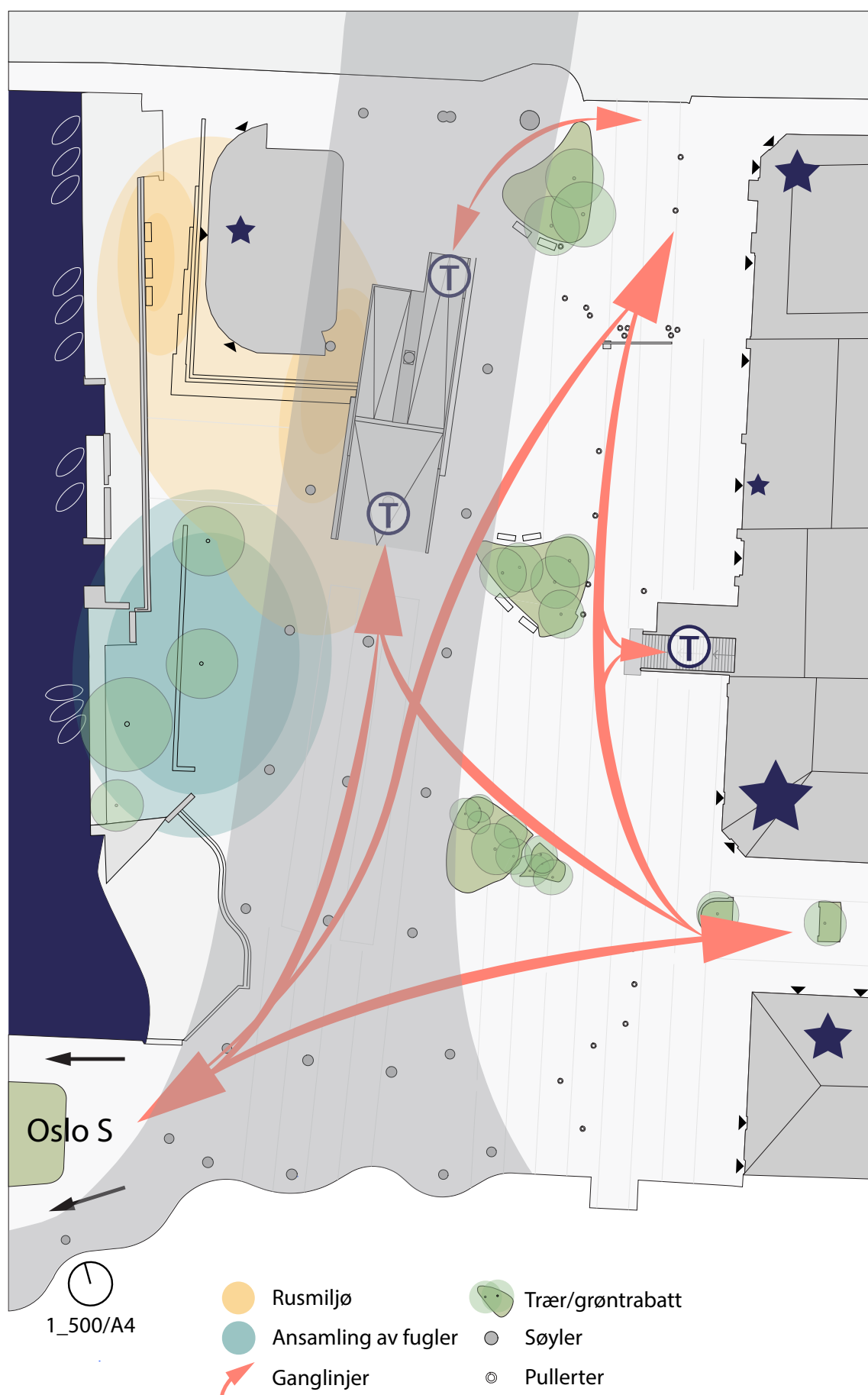
– Representant for sameiene Grønlandshagen og Grønlandstunet

Sameiene er godt kjent med problematikken, og mener omfanget av fugler har en klar sammenheng med mating. En deltaker fra sameiene mener man må bruke sterkere virkemidler enn i dag for å få bukt med problemet.

Gjennom samtalen med sameiene kommer det frem et forslag om å fortrenge fugleaktiviteten med annen organisert aktivitet, slik at det ikke blir plass til dem lenger. Sameiet forteller om da det var valgkamp bare noen uker tidligere på Grønland Torg, som også er område med mange fugler som følge av mating. Så snart valgbodene ble satt opp, forsvant fuglematerne, og som en konsekvens også fuglene. De mener det var merkelig forskjell før og under valgkampen. Så nøkkelen mener de ligger i å tilrettelegge for annen aktivitet. Gjennom sommeren kan det virke som den organiserte aktiviteten rundt

Disse sitteplassene nord-vest i anlegget brukes ikke av folk, kun fugler.

Kart som illustrerer de viktigste gangaksene og hvor rus- og fugleproblematikken i hovedsak befinner seg på området.

kjernen av området har fortrenget fuglene og fuglematerne ut mot de nord-vestligste delene av Olafiagangen, langs elva og mot scenen foran Riverside.

Duer og måker kommer altså for matens skyld, som de vet at de finner i Olafiagangen. Der fuglene er mange i tallet, kan det imidlertid virke som fuglematerne ikke er like tallrike. Flere vi snakker med mener at det begrenser seg til noen få personer som tar med seg mat, og mener å kjenne igjen flere av ansiktene gjennom å ha tilbragt mye tid i området gjennom sommeren. Hvor utbredt kulturen er, vet vi ikke. Vi snakket med noen av materne, som forklarer at de ikke bor i det umiddelbare nærområdet, men har tatt turen hit for å mate fuglene. Det kan tyde på at dette er en kjent destinasjon hvor det er mer sosialt akseptabelt enn andre steder å mate fugleflokker.

Selv om det muligens begrenser seg til noen få som faktisk har dette som rutine, viser det seg gjennom samtalene våre at det ligger mer bak matingen enn først antatt. Det er nærliggende å tro at dette skyldes utydelig skilting, eller at budskapet må formidles på flere språk. Det kan imidlertid virke som det også handler om kulturell praksis.

En ansatt i Sportsklubben Sterling forteller at moren hans alltid matet fugler da han vokste opp. Selv kaster han aldri brød, noe han har tatt med seg fra da han selv vokste opp i fattigdom i Marokko. Han mener også at fuglene er smarte og legger merke til hvem som gir dem mat og hvem som ikke gjør det:

“Fugler bæsjer ikke på de som mater dem!”

Han mener videre at praksisen med å mate fugler kan handle om muslimsk kultur:

“I Islam anser man det som en god gjerning å mate fugler, fordi man skal ta vare på alle levende skapninger rundt seg. Under Ramadan er det i tillegg strengt forbudt ifølge Koranen å kaste mat.”

– Ansatt i Sterling Sportsklubb

For å få bukt med problemet, er det viktig å forstå hvorfor folk gjør som de gjør. Det kan virke som fuglematingen først og fremst handler om solidaritet og omsorg, ikke om å bryte reglene. Ifølge undersøkelsesdeltakeren vi snakker med, både ser og forstår materne forbudsskiltene, men de mener likevel at den gode handlingen utveier det lille “lovbruddet”.

Til tross for dette, uttrykker altså majoriteten av de vi snakker med at fuglemating gjør deler av området mindre attraktivt. Flere nevner fjær og fugleskitt i samme åndedrag som forsøpling, urinering og dopsalg. Flere av benkene i randsonen av anlegget er fullstendig tildekket av skitt og fjær. Benkene her ser sjeldent ut til å bli brukt, annet enn av de som mater fuglene selv.

***"Hadde folk kunnet mate fugler et annet sted,
vil det være mulig å fjerne problemet fra Olafiagangen"***

– Representant for sameiene Grønlandshagen og Grønlandstunet

En undersøkelsesdeltaker fra Grønland Familie og barn-gruppa er én av mange som synes duene er et stort problem. Selv mener hun at man må flytte praksisen til andre, mer egnede steder, og slå hardere ned på aktiviteten akkurat her, hvis ambisjonen er å transformere området. Hun mener enda mer fysisk tilstedeværelse, med natteravner e.l., kunne bidratt til en konstruktiv dialog rundt problemet.

***"Skiltingen hjelper ikke. Jeg sier selv fra hver gang jeg ser noen her som mater fugler,
jeg kan si fra på flere forskjellige språk."***

– Representant for Grønland Familie og barn-gruppa

Olafiagangen er en fast møteplass for folk som mater fugler.

SALG AV RUSMIDLER

I Olafiagangen blir det solgt og kjøpt rusmidler. Det er imidlertid ikke snakk om et utbredt og komplekst narkotikamarked. Det som selges i Olafiagangen er stort sett små doser med hasj, mens tyngre rusmidler og mer organisert salg knyttes til området på den andre siden av Brugata, bak Stargate og mot elven. Alle vi har snakket med i forbindelse med evalueringen er bevisst at det foregår salg av rusmidler her. For noen gjør dette at området oppfattes som negativt, mens for andre oppleves det som akseptabelt så lenge salget holder seg i periferien av området.

Olafiagangen er heller ikke et sted for utstrakt bruk av rusmidler, i motsetning til f.eks. Vaterlandsparken i vest og Elgparken i nord. Våre undersøkelser viser at salget av rusmidler i Olafiagangen begrenser seg til en gruppe unge voksne menn som har tilknytning til hele byen. At det selges dop i Olafiagangen bidrar likevel til folks generelle opplevelse av stedet, og hvilke assosiasjoner de har til stedet, noe som legger føringer for stedets identitet. Det er særlig dopsalget som gjør transformasjonen av identiteten til Olafiagangen utfordrende, og dette vil man måtte jobbe med over tid for å overkomme – enten gjennom å ufarliggjøre aktiviteten eller å fordrive den helt vekk.

“Det er viktig at folk bruker området hele tiden for å begrense omfanget av den kriminelle aktiviteten her. Det skal være trygt for barn og unge.”

– Deltaker fra Grønland foreldre og barn-gruppa

Salg av rusmidler er en av de aller tydeligste negative identitetsmarkørene for Olafiagangen, og noe som går igjen i de aller fleste samtaler vi har. Alle gangene vi har tilbragt tid i Olafiagangen, har det vært synlig aktivitet langs gjerdet ned mot elva i vest, og rundt den nærmeste nedgangen til T-banen i sentrum av byrommet. De første er som regel på plass fra klokken 13-14.

“Alle i Oslo vet at under Nylandsbrua finner man ‘Norges største arbeidsplass’. Hvis du er på utkikk etter raske penger, er det ganske enkelt å få seg noen gram man kan selge videre her.”

– Ansatt i Sterling Sportsklubb

Det blir raskt tydelig hvem som selger og hvem som bare er tilfeldig forbi passerende, da ingen av de som selger gjør særlig mye for å skjule aktiviteten. Flere av selgerne røyker cannabis selv mens de står der. Det bør imidlertid nevnes at selv om vi ble vitne til noen mer eller mindre åpenlyse salg, er de påpasselige på å holde selve transaksjonen mer skjult for omgivelsene. Kjøperne av rusmidler er dermed langt mindre synlige i byrommet enn selgerne.

Ungdommene som står her er vant til å mobilisere raskt om politiet skulle være i nærheten. De er blitt vant til å holde utkikk og vet hva de skal se etter. Noen av selgerne forteller at det

hender politiet tar et par runder, enten til fots eller med bil, men det plukker selgerne opp raskt og forsvinner midlertidig fra området.

“Hvis ungdommene hadde fått velge, så hadde de ikke solgt hasj for å kjøpe seg den Adidasbuksa de har så lyst på, for eksempel. Det er småsalg det handler om i Olafia – det står om hundrelapper, og det er ikke organisert.”

– Ansatt i FRIGO

Etter hvert som det nærmer seg middagstid og barna forlater området, skjer det imidlertid en gradvis endring i dynamikken på stedet, hvor selgerne tar mer plass på området i takt med at det blir mindre aktivitet på anlegget. Idet FRIGO (eller Sterling i helgene) er i ferd med å pakke sammen og låse containeren for kvelden, rundt klokken 18-19, er Olafiagangen igjen sterkt preget av dopsalg.

De er vant til å få negativ oppmerksomhet, og det første de møter oss med når vi spør om å slå av en prat, er spørsmål om vi er fra Uteseksjonen², underforstått at vi kommer for å hjelpe dem.

De ansatte i FRIGO har gjennom sommeren hatt samtaler med selgerne, for å opprettholde en god tone og vise dem at de ikke skal selge åpenlyst når det er barn og familier på anlegget:

“Jeg kan ikke inkludere dem, siden de selger dop. Men jeg prøver å fremme det positive i møte med dem, i stedet for å være enda en kritisk stemme de må forholde seg til. Jeg gir dem ros når de fortjener ros.”

– Ansatt i FRIGO

Selgerne i Olafiagangen er ikke nødvendigvis lokal ungdom, selv om noen har tilknytning til bydelen og det sosiale nettverket der. En ansatt i FRIGO ser likevel potensial i ungdommene som selger dop, og skulle ønske de kunne få seg andre jobber, slik bydelsungdommene gjorde i Olafiagangen i sommer.

“Det er her du finner de raskeste penga.”

– Selger i Olafiagangen

Hvordan testanlegget har påvirket dopsalg og selgerne

Selv om miljøet har vært aktivt til stede i området gjennom testperioden, er det påfallende mange av de vi har snakket med som mener å se at aktiviteten har gått betraktelig ned, sammenlignet med før anlegget kom opp. En undersøkelsesdeltaker fra MAH Eiendom har så å si vokst opp i næringslokalene i andre etasje ut mot Olafiagangen. Han husker at det var mye

² Velferdsetatens oppsøkende tjeneste i Oslo sentrum for innbyggere og tilreisende i utsatte miljøer, som jobber med alle aldersgrupper, men med særlig fokus på unge opp til 25 år.

<https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/rusomsorg/sentrumsarbeid/uteseksjonen/#gref>

mer salg før, og mener det blant annet kan ha sammenheng med at det tidligere var minibank like utenfor postkontoret. Det virker å være en gjennomgående opplevelse at dopsalget var mer påtrengende før. Flere av undersøkelsesdeltakerne deler denne erfaringen, og påpeker at det har blitt mindre salg etter at området ble mer aktivisert:

“Før deala de i vinduskarmen vår omtrent – nå har gutta flytta seg nærmere elva. Det er merkbar forskjell fra bare for et eller to år siden”

– Ansatt i Grønland Torg og Breigata barnehager

Flere vi snakker med, mener det har oppstått en slags usynlig grense som selgerne ikke passerer på dagtid, som går omtrent på linje med bruas vestlige søyler. Noen av selgerne vi snakker med, sier at de ikke vil gå bort til installasjonene på dagtid når det er barn til stede. Flere av dem har småsøsken selv, og respekterer familiens behov for opplevelse av trygghet. FRIGO har en god tone med selgerne, og setter pris på respekten de opplever fra miljøet. Enkelte ganger opplever de imidlertid at noen beveger seg litt for langt inn på området og litt for nært barna. Da sier de fra, og det blir som regel godt mottatt.

Noen av plantekassene har også blitt brukt som askebeger, søppelkasse og gjemmested for dop.

Selgerne selv opplever også at området har blitt hyggeligere. En selger forteller at det ikke er det viktigste at det skal være så hyggelig, men at det likevel gjør det til et bedre sted å henge, også for dem. En annen positiv effekt han påpeker er at elementene har gjort det vanskeligere for politiet å komme gjennom området med bil.

Flere av de involverte i bemanningen og aktiviseringen av anlegget trekker frem at plantekasser og benker blir brukt til å gjemme dop, og at selgerne derfor også har fått enda bedre forhold for å drive salg her. Riverside har også opplevd at scenen som ble satt opp i forbindelse med Kulturnatt har blitt et yndet sted for å gjemme dop til salg.

“Et viktig spørsmål man må jobbe med, er: Hvor tenker man at den uønskede virksomheten og folka skal fordrives? Hva er planen? Utfordringene som er her forsvinner jo ikke.”

– Ansatt i KIGO

DRIFT

Det er en generell opplevelse av at Olafiagangen er et skittent og glemt byrom, noe blant annet fuglesituasjonen er med på å underbygge. Det er imidlertid ikke bare fugler som fører til det, og Olafiagangen har i lang tid vært preget av mye søppel, matrester mm. Fuglene assosieres som en del av det overordnede behovet for mer renhold, og kan dermed nevnes i sammenheng med renhold og vedlikehold av stedet.

Driftsansvaret for Olafiagangen er delt mellom Sporveien, Bymiljøetaten, Riverside og næringsaktørene langs Grønlandstunets fasade. Riverside og næringsaktørene har ansvar for uteområdene som ligger i umiddelbar nærhet til sine fasader. Sporveien har ansvaret for nedgangene til T-banen, mens Bymiljøetaten har ansvaret for resten.

Samtlige vi snakker med opplever at driften av Olafiagangen har vært forsømt over lang tid, noe som også satte sitt preg på aktiviteten i sommer. Avfallsbeholdere har vært et betydelig behov hele sommeren, og i september kom det på plass et par i nærheten av utlånsboden. Plassen ble heller ikke spyllt skikkelig før i starten av oktober. En ansatt i FRIGO forteller at det første hun gjør når hun kommer på jobb om formiddagen, er å gå rundt å fjerne søppel og skylle bort skitt fra overflater. Dette er ikke i stillingsbeskrivelsen, og hun har ikke lyst å pålegge andre i FRIGO å gjøre det samme, men mener selv det er viktig å gi et godt inntrykk av stedet. Selv om hun ikke har særlig imot å gjøre dette, er hun klar på at det burde være en bedre driftsmodell på plass i byrommet for generelt renhold og vedlikehold.

"De gangene vi har hatt barnedisko her i sommer, har vi alltid måttet rydde oss plass når vi har kommet hit. Av og til flommer det over av søppel. En dag vi kom hit var det som om det var tømt en hel avfallsbeholder på plassen. Man setter ikke en avfallsbeholder i Tøyenparken liksom, der skal jo folk sitte. Av erfaring må vi også gå en ekstra runde i blomsterkassene. Vi vet at det gjemmes dop her, og barn har funnet sprøyter der."

– Ansatt i KIGO

Publikum opplever at det ikke er tydelig hvem som har hovedansvaret, og at det ikke er gode nok rutiner for renhold i området. I og med at ansvaret er delt mellom de ulike naboaktørene, som hver har ansvar for sitt uteområde, oppleves grensene mellom hvert ansvarsområde noe uklare. Flere påpeker at hele området burde være et offentlig ansvar, slik at det er en helhetlig, tydelig plan for renhold og vedlikehold på stedet.

Området oppleves som forsømt over lang tid.

4 – EVALUERING AV TILSTEDEVÆRELSE

“Det må være organisert aktivitet i bønn. Ingenting løser seg selv med nye installasjoner, det må være folk her. Dette er et område hvor bydelen må ha tung tilstedeværelse i overskuelig fremtid, til en mer omfattende, dyptgripende utvikling står på trappene.”

– Ansatt i Oslo kommune

Dette er påstander som støttes av flere samtaler vi har hatt. En representant for Grønland familie og barn-gruppa mener det er helt avgjørende at bydelen er på banen med bemanning av området, og mener “det er alfa omega for å lykkes med å bekjempe kriminaliteten her”.

Olafiagangen er et sosialt og fysisk sammensatt byrom, noe som innebærer at det har ulik funksjon for ulike mennesker som bruker stedet. Olafiagangens identitet som sted er så sammensatt, at det per nå ikke finnes en tydelig, felles historie om hva dette området er. Stedet innehar den funksjonen og karakteristikken som til enhver tid skapes av menneskelig praksis på stedet, det være seg grønnsakshandling, passasje til og fra Oslo S, varelevering, barnelek eller hasjsalg.

Testaktivitetene som har pågått både gjennom vinteren 2020/2021 og sommeren 2021 viser at bruken av området og oppfatningen av Olafiagangen som sted endrer seg markant når området er aktivisert og bemannet, kontra når det ikke er det. Det gir seg utslag i at noen, for eksempel beboere i sameiene eller folk som passerer, legger veien utenom selve Olafiagangen etter klokken 19:00 på kveldene, når det ikke lenger er folk på jobb på aktivitetsanlegget.

“Jeg går heller andre veien enn gjennom her etter kl 19:00”

– Beboer i Smalgangen

Aktiviseringen av området gjennom bemanning henger sammen med brukere og forbipasserendes opplevelse av Olafiagangen som et trygt område. Jo mer tilrettelagt aktivitet og synlige folk som er på jobb, jo tryggere oppleves stedet. Vi ser også at den opplevde tryggheten avtar jo lenger vekk fra utstyrsboden man beveger seg. Dette gjelder aller mest i det bemannede tidsrommet, men også etter.

Testanlegget er mest brukt slik det er tenkt når utstyrsboden er bemannet og det er synlige folk på jobb for å aktivisere området. Det er likevel noen som bruker sykkelbane og ballbinger utover den bemannede tiden. Ungdommer tilknyttet Riverside har hatt med seg egen ball for å benytte ballbingen, og noen voksne på sykkel eller el-sparkesykkel tar seg runder på sykkelbanen på vei gjennom området. Både ansatte på Riverside og våre egne observasjoner tilsier at sykkelbanen blir brukt av hasjselgere på el-sparkesykkel som slår i hjel

tid mens de venter på kunder. Den tydeligste bruken av de fysiske installasjonene utenom bodens åpningstider, er sitting på benker (jf. eget avsnitt om benker i forrige kapittel).

En beboer i Smalgangen ønsker at det skal legges til rette for mer egenorganisert aktivitet i Olafiagangen, slik at man ikke er avhengig av utlånsutstyr eller bemanning for å aktivisere stedet i positiv retning. Likevel er meningen til flere av de som er involverte i testanlegget at det ikke vil fungere å kun legge til rette for aktivitet, fordi stedet er så tungt preget av annen type tilstedeværelse at egenorganisert aktivitet ikke vil gå av seg selv. Den tydelige beskjeden fra de som har observert området gjennom sommeren er at det krever systematisk og aktiv tilstedeværelse for å vise folk i Olafiagangen hvilket potensial som finnes for aktivitet her, og at den må dras i gang av folk med tydelige roller, snarere enn å pålegge folk selv ansvaret.

“Det er hyggelig og positivt så lenge det er folk i området. Når det er folk ‘på jobb’ her, som steker sveler, vanner osv., kommer folk bort og føler seg trygge. Det trenger liksom ikke være politi eller vektere for at det skal funke. De voksne kan etterlate barna sine her mens de handler for eksempel. Men med en gang aktiviteten slutter blir det ‘shady’ igjen. Hva gjør man når det ikke er noe her?”

– Ansatt i KIGO

Ungdom i jobb

UngJobb, Sterling, Riverside og FRIGO er alle aktører som jobber med å sysselsette ungdom i bydelen. Arbeidet med å få ungdom og unge voksne i jobb anses som særlig viktig i en bydel preget av trangboddhet, fattigdom og et smalt aktivitetstilbud tilrettelagt for unge. Å få ungdom i jobb er et kritisk ledd i veien mot mestring, økonomisk uavhengighet og å forebygge rekruttering til kriminelle miljøer. UngJobb er en del av ungdomsteamet i BGO og har, sammen med Riverside, bidratt med ungdommer til å bemanne aktivitetsanlegget gjennom sommeren. UngJobb hadde totalt 16 ungdommer i jobb i Olafiagangen gjennom sommeren. Det var minst tre ungdommer hver dag, hvorav det stort sett var tre gutter og én jente. I tillegg til ungdommene var området alltid bemannet av voksne fra FRIGO på hverdagene og Sterling i helgene.

Arbeidsoppgavene gjennom sommeren har vært å leke med barna, stelle plantene, holde det ryddig, grille når det har vært planlagt, styre musikk og overordnet sett være et vertskap. FRIGO fikk tilbakemelding fra ungdommene selv om at de ofte synes de hadde for få arbeidsoppgaver, og at mange ikke skjønnte helt hva de gjorde der – altså at det ikke helt føltes som en jobb.

Alle på jobb i Olafiagangen måtte være over 18 år. Dette hang sammen med vurderingen av Olafiagangen som et belastet område der man kan støte på ulike situasjoner som krever årvåkenhet og rutiner for handling. Siden det har vært alvorlige hendelser i området, som blant annet involverer våpen, ble området etter hvert vurdert som ustabilt og utrygt.

Etter sommeren har det ikke vært ungdommer i jobb i Olafiagangen, og det har heller ikke vært bemannet i helgene. Dette er noe som merkes på byrommet. Selv om ungdommenes tilstedeværelse har hatt en positiv påvirkning på stedet, er det ikke alle som er så positive til å bruke ungdom så synlig i dette ugjestmilde gatemiljøet.

Ulemper med ungdom i jobb

“Det er problematisk at man setter ungdom i frontlinjen. FRIGO er gode med barn og unge, men de er ikke uteseksjonen, de har ikke den samme gate-innsikten. Man kunne samarbeidet mer med dem uteseksjonen og andre som jobber med rus og gatemiljø”.

Ansatt i UngJobb

Selv om behovet og ønsket om jobb blant ungdom i bydelen er sterkt, er ikke det å stå på jobb i Olafiagangens ensbetydende med noe positivt. En ansatt i Sterling Sportsklubb som også bidro med å rekruttere ungdommer til sommerjobb i Olafiagangen, forteller at mange ikke hadde lyst til å stå på jobb her. De var redde for at det kunne misforstås og forveksles med at de bare “hang ut” på området, noe som kunne bli sett på som negativt av familie og venner, og gi feil assosiasjoner fordi området forbindes med kriminell virksomhet. Det var også færre jenter som følte seg trygge med å ta en slik jobb. Han forteller også at det ofte er en fin linje mellom

ungdom de klarer å rekruttere inn i positive tiltak som sommerjobb og aktivitetslederkurs, og de som havner inn i kriminelle "jobber". For Sterling handler det om å få tak i sårbar ungdom før de får tilbud om noe "bedre", og understreker derfor viktigheten av at jobbene man tilbyr må være attraktive og ikke minst betale godt nok til at de kan konkurrere med å selge cannabis på det han kaller "Norges største arbeidsplass" – Olafiagangen.

"Jeg er skeptisk til at løsningen alltid skal være ungdom og frivillighet, det er et veldig hardt miljø her. Vi må være forsiktige så vi ikke setter ungdom i utrygge situasjoner."

– Ansatt i UngJobb

Å tilby sårbare ungdommer sesongjobb og kortvarige engasjementer har også en bakside. En representant fra Sterling trekker frem eksempler på ungdom som har fått sommerjobb, og som plutselig går fra å være helt blakke til å tjene 17.000 kroner på en måned eller to. Når lønna og engasjementet tar slutt, har ungdommene fått et høyere forbruk og fått smake på det å ha mer penger. Da kan det være fort gjort å bli fristet til å vedlikeholde inntektsnivået med ulovlige inntekter når sommerjobben tar slutt. Så godt som alle ungdommene som får jobb gjennom bydelen uttrykker at de ønsker å jobbe mer når de er ferdige.

5 – INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON OM TILTAKENE TIL OMGIVELSENE

KOMMUNIKASJON MED PUBLIKUM OM HVA SOM SKAL SKJE

Testanlegget har fungert bra, og folk vi har snakket med har i all hovedsak vært positive til at det endelig skjer noe i byrommet. Ingen har vært uttalt negative til utviklingen, mens noen få har vært nøytrale. En ansatt i Grønland Torg og Breigata barnehager, forteller at Olafiagangen var et forferdelig sted før, som var dominert av negativ aktivitet. Hun synes det har blitt mye hyggeligere nå, både for barna og de ansatte barnehagene. Hun har imidlertid innvendinger til informasjonsflyten i forkant og underveis i prosessen.

“Vi har ikke blitt informert om hva som skjer. Ta her i vinter for eksempel, da skøytebanen kom. Den var jo i seg selv et positivt innslag, og vi endte med å bruke den en del gjennom vinteren. Men vi fikk ikke noe informasjon i forkant om at den skulle komme. Samme da den ble fjerna, da vi fikk vi heller ikke høre noe. Det er uheldig at sånne som oss, som er nærmeste naboer og i målgruppen for anlegget, ikke blir involvert i prosessen. Da føler vi oss litt utelatt.”

Ansatt i Grønland Torg og Breigata barnehager

Skøytebanen som ble satt opp av BYM som et midlertidig element i vinter, ble svært godt mottatt, og flere vi snakker med nevner denne som et positivt innslag. Hun forteller at barnehagene endte med å bruke skøytebanen en god del. Mesteparten av aktivitetstiden deres var imidlertid utenfor åpningstiden til anlegget. Så de allierte seg med FRIGO for å låne skøyter utenfor åpningstid som de kunne oppbevare i barnehagen. Da kunne de bruke skøytebanen på formiddagen før anlegget ble betjent av FRIGO. Ungene likte det kjempegodt. Og hvis skøytene ble for vanskelig, kunne de ta dem av og skli rundt med bare sko, noe barna syntes var minst like gøy.

Videre forteller hun om følelsen de fikk da de så det som hadde kommet opp i sommer:

“Vi tenkte: Hæ? Var dette alt vi skulle få? Vi har jo hørt om ‘Supergrønland’, og hadde gledet oss til det. Så så vi noen elementer laget av europaller. Det er fint altså, og vi bruker det av og til, men vi kjente på skuffelse og frustrasjon da vi først så det.”

Det viktige poenget her er betydningen av tydelig kommunikasjon og forventningsavklaring. Barnehagene har fortsatt god grunn til å glede seg til det endelige “Supergrønland”. Det som opplevdes frustrerende for dem, var mangelen på innsikt i prosessen. Da de så det de trodde var det permanente anlegget, ble de skuffet. Bruken av enkle, billige materialer er uheldig i et område som allerede oppleves som forsømt av publikum. Som en midlertidig test på veien mot

det permanente anlegget er det forståelig og fornuftig bruk av midler, men dette må formidles tydelig ut til alle som kan ha nytte av enten å vite mer om hele prosessen. Anlegget ville blitt tatt enda bedre imot av naboaktørene om de opplevde at de var med på utviklingen, eller i minste fall fikk god informasjon om hva som skulle skje til enhver tid. Gjennom en god strategi for samhandling med relevante lokale aktører og lokalbefolkningen for øvrig, vil BYM og BGO kunne lykkes med å skape lokalt eierskap til utviklingen av stedet. Gjennom sterkt lokalt eierskap, vil stedsutviklingen oppleves som den kommer innenfra i større grad. På et sted som Olafiagangen, med sine forutsetninger og utfordringer, er kanskje dette enda viktigere enn mange andre steder.

Flere kommenterer at det har vært utydelig hva anlegget skal være. Som nevnt i kapittel 3, har den bemannede utlånsboden fungert godt som informasjonspunkt, men mange etterlyser mer og tydeligere informasjon, og at denne må gå gjennom flere kanaler for å nå riktige folk i området.

“Man bør sette opp et gigantisk skilt her så folk ser hva stedet heter, også før det endelige konseptet kommer. Det er ikke tydelig nok at det er noe nytt som skjer her.”

– Ansatt i KIGO

“Enig – det bør være bedre info om hva som skjer her: ‘Nå er du i Olafiagangen, her skjer dette og vi har åpent mellom da og da’.”

– Ansatt i UngJobb

På tross av disse skiltene opplever brukerne av Olafiagangen at informasjonen om testanlegget kunne vært bedre.

OPPSØKENDE REKRUTTERING

KIGO (Kultur i Gamle Oslo) har brukt mye tid på å få naboer og familier til Olafiagangen. De har holdt dansearrangementer for barn og unge i byrommet gjennom sommeren, og da har de bevisst jobbet svært oppsøkende for å informere og rekruttere. De mener å ha god effekt av å treffe folk der de er, og bruke tid på å være synlig i lokalmiljøet.

Gjennom følgegrupper som KIGO har organisert, har ungdommer fulgt barn fra Vahl skole til Olafiagangen når noe skulle skje i området. Slik har ordet spredd seg, de forteller hverandre hvor de skal møtes, og KIGO har sett en kjempeutvikling fra første til siste arrangement når det kommer til en generell bevissthet om området. Ikke så mange har et forhold til Olafiagangen som oppholdssted, og flere hun snakker med knytter negative assosiasjoner til stedet.

“Mange i området vet ikke en gang at det heter Olafiagangen her, eller at det skal bygges et permanent ‘Supergrønland’. Det handler om kommunikasjon, og der har bydelen og Bymiljøetaten et ansvar for å inkludere lokalmiljøet.”

– Ansatt i KIGO

I forbindelse med et av barnediskoene de arrangerte i Olafiagangen i sommer, skulle de nå ut til en rekke foreldre for å rekruttere barn som de har omgang med gjennom andre KIGO-arrangementer. En ansatt forteller at hun brukte to ulike metoder for å nå ut: Hun sendte først ut en forhåndsskrevet sms til en rekke foreldre, deretter tok hun en ringerunde til noen andre. Som følge av de 300 tekstmeldingene hun sendte kom det to barn, og fra de om lag 40 telefonsamtalene hun hadde, kom det 39. Forskjellen i effekt KIGO opplevde med de to tilnærmingene var enorm. Den ansatte forteller videre at det naturlig nok koster mye mer tid og krefter å jobbe oppsøkende og ta disse telefonene, men at dette er noe de opplever det er verdt å bruke mye innsats på.

KIGO har utviklet en egen metode for rekruttering som de nå skal gjøre til en håndbok. De har til daglig tette relasjoner til familier i området, og metodikken går mye på å pleie disse relasjonene. De jobber for å fjerne hindringer for aktivitet.

“De som bor her trenger et område, men foreldre her blir ikke med i avstemminger. Man må finne riktige informasjonskanaler. Arrangementer og foreldremøter burde brukes som kanaler, ikke bare Facebook. Man kommer ingen vei med en link, en lapp, eller en Facebook-post.”

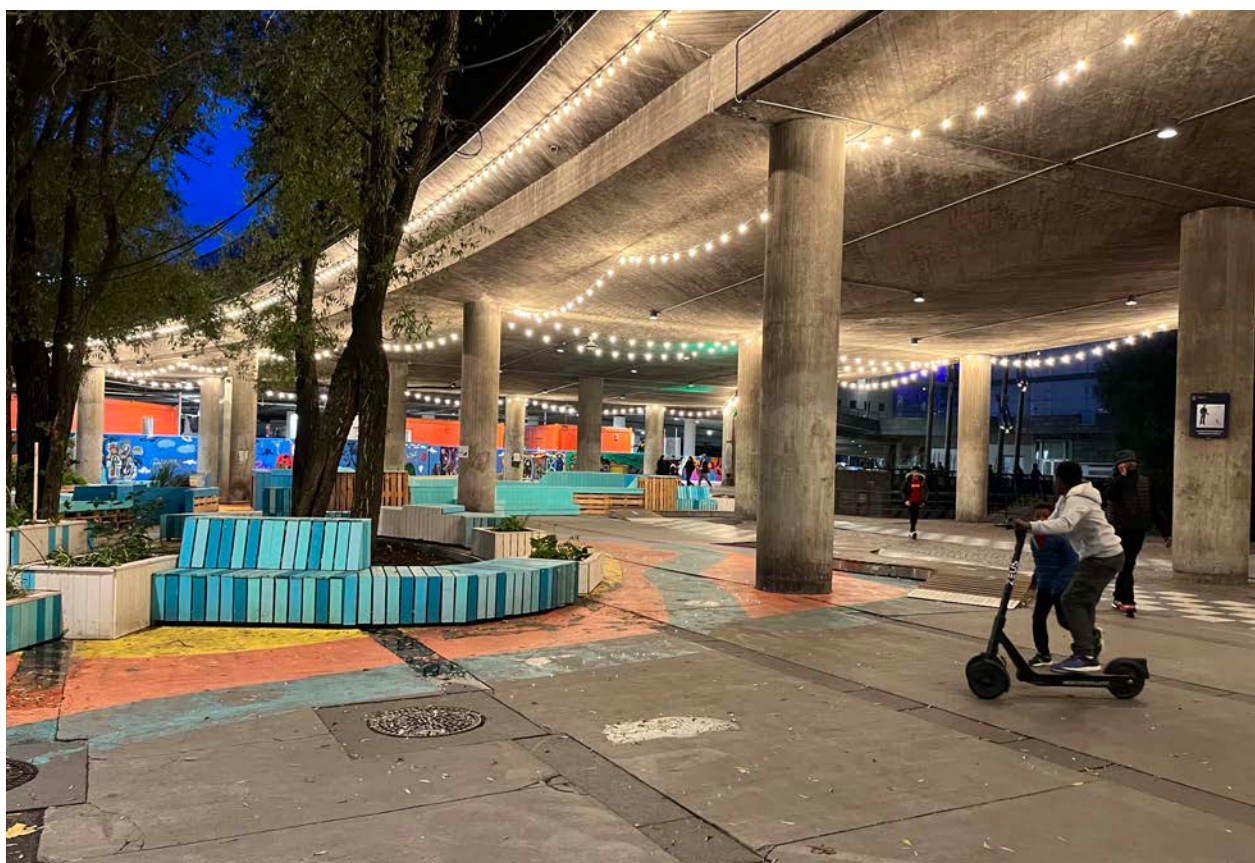
– Ansatt i KIGO

6 – AVSLUTNING

I sammendraget innledningsvis i rapporten, spurte vi om anlegget har vært avhengig av organisert, kommunalt tjenestetilbud for å skape ønsket aktivitet i byrommet. Vi konkluderte der med at svaret på det spørsmålet er *ja*. Det er lite som tyder på at testanlegget i seg selv, uten tilstedeværelse, har vært nok til å generere varig, positiv bruksendring av byrommet. Basert på våre funn, mener vi det er grunn til å anta at det samme gjelder et permanent anlegg. Olafiagangen er et område som er avhengig av bemanning for å kunne fungere godt.

Organisert aktivitet gjennom synlig tilstedeværelse har vært blant de fremste suksessfaktorene for testanlegget. Bydelen har vært tungt til stede gjennom hele testperioden, noe som synes å ha påvirket folks oppfatning av området. Noen timer hver dag har det blitt transformert fra et utrygt, utydelig definert byrom til et attraktivt lekeområde for barn og unge. Som vi har vist i denne rapporten, skyldes det kombinasjonen av mange faktorer. Gjennom daglig bemanning, utlån av utstyr og oppfølging av lek, har både FRIGO, Sterling og UngJobb vært tydelige pådrivere for en positiv endring av stedet.

En stor del av jobben i bydelen i tiden fremover går på å jobbe frem en langsiktig driftsmodell som synliggjør behovet for bemanning også når det permanente Supergrønland står klart. Evalueringen viser at dette, i tillegg til god, tidlig og tydelig kommunikasjon med lokalmiljøet, vil være blant de mest sentrale suksessfaktorene for det permanente Supergrønland.

REFERANSELISTE

Bymiljøetaten (2019): "Forenklet Konseptvalgutredning Olafiagangen".

Prosjekteier: Bymiljøetaten v/Ingvild Steiro

Prosjektleder: Bymiljøetaten

Rådgiver: Norconsult

Hentet fra:

<https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13338713-1567075599/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Slik%20bygger%20vi%20Oslo/Bymilj%C3%B8etaten/Olafiagangen/Forenklet%20KVU%20Olafiagangen.pdf>